

D

141

b

AZ ORSZ. M. KIR.

KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA

ÉS A VELE ÜGYKEZELÉS TEKINTETÉBEN
EGYBEKAPCSOLT FESTÉSZETI ÉS SZOBRÁSZATI
MESTERISKOLÁK ÉS A NŐI FESTŐISKOLA

ÉVKÖNYVE

AZ 1909—1910. TANÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:

VÁRDAI SZILÁRD

IGAZGATÓ-TANÁR.

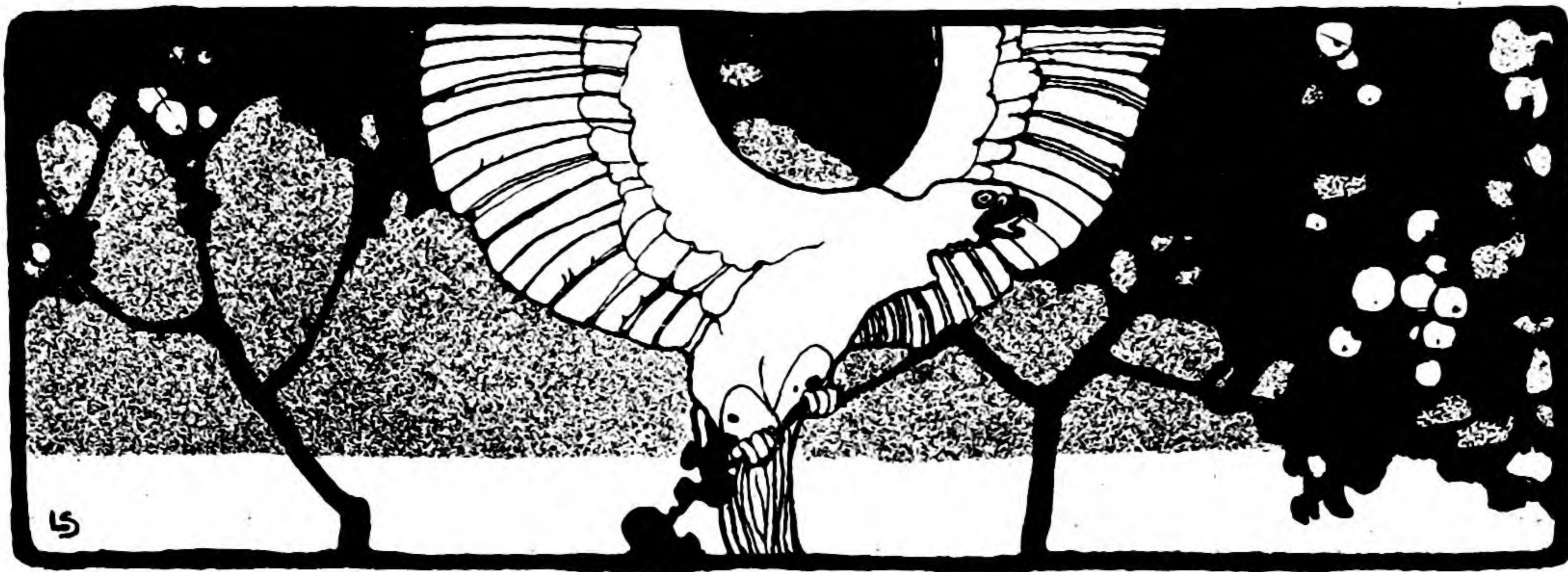
BUDAPESTEN,

IFJ. KELLNER ERNŐ KÖNYVNYOMDÁJA

1910.

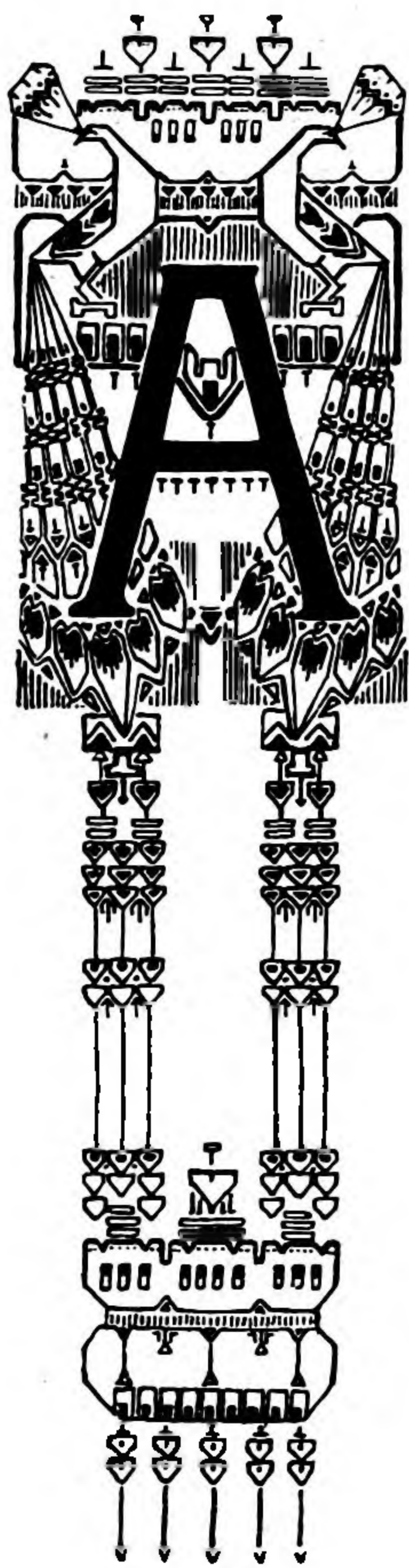

I.

AZ ÉV TÖRTÉNETÉBŐL.

tanári testület az 1909/10. tanévben nem szenvedett nagyobb változást, kivéve, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1909. évi december hó 22-én 150 589. sz. a kelt rendeletével OLGYAI VIKTOR festőművészt, volt rendkívüli óraadó tanárt, főiskolánkhoz rendes tanárrá nevezte ki; továbbá, hogy mint új tanerő, a nagyobb számban felvett rajztanár- és tanítójelölteknél, az *ábrázoló geometria* és *perspektiva* tanításánál BOTTKA MIKLÓS okl. középiskolai rajztanár működött közre.

BOSZNAY ISTVÁN rendes elfoglaltságán kívül, több előadást tartott a festészeti chemia köréből, melyek régi hiányt pótolnak. Szükség volt ugyanis arra, hogy a növendékek ne csak elszórva, hanem rendszeresen is halljanak valamit a rájuk nézve fontos tárgyról.

Ma, midőn annyiféle forrásból kerülnek a festékek a piacra s annyi az új produktum más-más név alatt: a fiatal-ságnak nagyon hasznos, ha mások tapasztalatait magáévá teszi s ekként óvakodik sok tévedéstől.

Ez előadások során megismerték a használt festékanyagok eredetét, vegyi és fizikai természetét, hatását általában és egymásra

vonatkozásban. Így elkerülhetnek sok bajt, mely ismeretlen vagy rossz anyagok használatából származik.

Szemmel látható sok újabb keletű képen a hirtelen változás, romlás. Már ez a jelenség elég ok arra, hogy figyelmünket a szolid, gondos festésre s a használt anyagok teljes megismerésére irányítsa.

Az e célból tartott előadásokon sorra kerültek a használt alapok: fa, vakolat, papir, vászon stb. Olajak, firtiszek, gyanták, festékanyagok s a belőlük készített színek. E mellett szó volt ki-próbált víz-, olaj-, tempera- és fresco-technikákról. Végül a festék-anyagok állandóságára vonatkozó legújabb kísérletekről

NÁDLER RÓBERT tanár az iparművészeti rajz és tervezés tanításán kívül a második félévtől kezdődőleg, a IV. éves rajztanár-jelöltek részére, heti 4 órában, az emberi alaknak az iparművészetben való stilizált alkalmazása tárgyában külön tanfolyamot tartott.

A *rajzpedagógiai gyakorlóiskolai* intézmény kiegészítéseül — úgy mint az utóbbi években — a lefolyt tanévben is, a gyakorló iskolát vezető tanáron kívül, felkérés folytán előadást tartottak a IV. éves rajztanár-, tanító- és tanítónőjelölteknek az intézeten kívül álló rajztanárok is, akik bemutatták a polgári iskolák, a felsőbb leányiskolák és a középiskolák tanterveit s a rajzoktatási tanmeneteket. A jelen tanév folyamán bemutató előadásokra az igazgatóság ID. DÖRRE TIVADAR, HOLLÓS KÁROLY, GYÖRGYI KÁLMÁN és SZINTE GÁBOR rajztanárokat kérte fel.

A leendő rajztanítónők a vallás- és közoktatásügyi miniszterium 1909. évi július hó 7-én 66.180. sz. a. kelt rendelete alapján, a lefolyt tanévben megkezdték a *női kézimunka* tanulást is, hogy annak idején ebből is tanképesítést szerezhessenek s ezáltal teljes óraszám melletti alkalmaztatásuk lehetővé váljon, miért is a rajztanítónőjelöltek kötelesek a *M. Kir. Állami Nőipariskolában* — heti 10 órában — a számukra megállapított külön tanterv szerint az előadásokat hallgatni, illetőleg magukat a kézimunkában gyakorolni.

E tanfolyamnak már az 1909/10. tanév elején való megnyitását az tette lehetővé, hogy a rajztanítónőjelölteknek a női kézimunkában való kiképzését a kereskedelemügyi miniszter úr is kívánatosnak és úgy a rajz-, mint a kézimunkatanítás sikeresebbé tétele érdekében kiválóan fontosnak tartván, 1909. évi szeptember hó 3-án 75.057. VI/B. sz. rendeletével készséggel megengedte, hogy rajztanítónőjelöltjeink a keresk. miniszter úr főhatósága alatt álló *M. Kir. Állami Nőipariskolába* járhatnak, illetőleg *díjtalan* tanításban részesülhessenek.

A rajzoktatókban mutatkozó hiányon a rajztanár- és rajztanító-jelöltek létszámának tetemes emelése által igyekeztünk segíteni, ami a *festészeti és szobrászati mesteriskolák és a női festőiskola* ügykezelése tekintetében a *képzőművészeti főiskolával* való egyesítése révén vált lehetővé, meglévén valósítható a leendő rajzoktatók és művészek képzésének elkülönítése nemcsak tantervszerűleg, de helyiség tekintetében is. Nevezetesen az Andrassy-úti volt mintarajziskola és rajztanárképző az 1909/10. tanévtől kezdve kizárólag *rajztanárképző*, vagyis a leendő rajzoktatók képzését szolgálja, míg a *művészképzés* a Bajza-utczai úgynevezett „Epreskertben” másrészt a Várkerti bazárban nyert — az adott viszonyokhoz képest — czélszerű elhelyezést, amennyiben lehetővé vált a művészeti általános tanfolyambeli *férfi* művésznövendékeket a Bajza-utczai, némileg átalakított és kibővített épületekben elhelyezni, míg a *művésznő*-növendékek a budai várbazári *női festőiskolában* nyertek megfelelő elhelyezést.

A művésznövendékek és rajztanárjelöltek külön-külön képzése máris igen czélszerűnek és hasznosnak bizonyult s ez alapon lehetővé válik az is, hogy a rajzoktatókban mutatkozó hiány — melynek oka egyrészt a régibb rajztanárok elhalálózása vagy nyugdíjba vonulása, másrészt új iskolák felállítása s némileg az is, hogy évről-évre több okl. rajztanár a művészeti pályára lépett, — rövid idő alatt pótolva lesz.

*

Az *I. festészeti mesteriskola* művésznövendékei közül többen vívtak ki maguknak elismerést. Nevezetesen PENTELEI MOLNÁR JÁNOS-nak „Harmincz ezüst pénz” című, a Múcsarnok téli tárlatán kiállított nagy festményével elnyerte az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat legnagyobb pénzdíját, a hétezer koronás Rudics-féle ösztöndíjat s a Társulat a Pesti Műegylet vagyonának a kamatjövedelmeiből megvásárolta a képet a Szépművészeti Múzeum számára. Glatter Gyula pedig ugyancsak a Múcsarnok téli kiállításán az állami kis aranyérem nyertese lett, míg RAKSSÁNYI DEZSŐ a kir. József Műegyetem Tanácsa részéről — az ottani új könyvtár számára — az Orsz. Képzőművészeti Tanács által is egyhangulag kivitelre ajánlott figurális compositiója alapján, nagyméretű falfestményre nyert megbízást.

*

A *II. festészeti mesteriskola* növendékei közül NOVÁK SÁNDOR a II Rákóczi Ferencz síremlék pályázaton Rákóczi és bujdosó

társainak apotheozisát ábrázoló mozaik festmény tervezettel vett részt, mely műve kitüntetéskép meg is vásároltatott; továbbá egyház-festészeti tanulmányokkal foglalkozott, illetőleg megbízás alapján az *Arad-Szent-Mártoni* róm. kath plébánia templom-kupola mennyezetét figurális falfestményekkel ékesítette. Ugyanezen mesteriskola másik két növendéke közül SZENT-ISTVÁNYI GYULA a Bányászati és Erdészeti Akadémia aulájának falaira festendő figurális compositionok elkészítésére nyert megbízást; míg Gebauer Ernő a pesti kereskedelmi és iparkamra tanácstermének (1 mennyezet, 3 nagy és 6 kisebb oldalmező) kifestésével bizatott meg. Utóbbi az Országos bélyegpályázaton — SZENTKUTI név alatt — Mátyás királyt ábrázoló tervéért 500 K-ás pályadíjat nyert.

*

A *szobrászati mesteriskolai* növendékek megbízások alapján főleg síremlékeket terveztek, illetőleg mintáztak s részben márványban faragtak, részben pedig akttanulmányokkal foglalkoztak. Bory Jenőnek a Műcsarnok tavaszi kiállításán bemutatott Monna Vanna bronzszobrocskáját Budapest székes-főváros tanácsa vette meg.

*

A *női festőiskola* növendékei közül az iskolában festett akttanulmányok alapján, jutalomképen DAFFINGER ILONA és KAZACSAY GERÖNÉ 300—300 K, KALICZA ERZSÉBET pedig 240 K állami ösztöndíjban részesült.

*

A *főiskolán* a következő művész és rajztanár-, illetőleg rajztanítójelöltek nyertek pályadíjakat:

A mesteriskolai és általános tanfolyambeli szobrásznövendékek részére hirdetett pályázat alkalmával az Orsz. Képzőművészeti Tanács javaslata alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a Ferenczy István első szobrászművészünkéről elnevezett 2000 K-ás ösztöndíjat CSER KÁROLY IV. éves általános tanfolyambeli növendéknek adományozta. Ugyancsak CSER KÁROLY élvezi a Képzőművészeti Tanács által egy évre adományozott 600 K-ás Nadányiné-féle ösztöndíjat is.

VIDA ÁRPÁD továbbképző okl. rajztanárnak a Műcsarnok tavaszi tárlatán kiállított plakát tervét az illetékes pályabíróóság 200 K díjjal tüntette ki.

A *IV. éves rajztanár- és rajztanítónőjelöltek* közül 50—50 K-ás első díjat nyertek: ANGYAL GÉZA IV. éves tanárjelölt az *Erdélyi*

Irodalmi Társulat által tagsági okmány tervezetre kiírt pályázat alkalmával, továbbá LEIDENFROST SÁNDOR IV. éves tanárjelölt a MAYER ÉS TÁRSA cég által Liga-czipőkrémdoboz fedélzetének díszítésére és VARGA IBOLYA IV. éves rajztanítónőjelölt, IFJ. KELLNER ERNŐ könyvnyomdatulajdonos által címlapra kiírt pályázat alkalmával A Kellner és Mohrlüder cég pedig egy plakátpályázat alkalmával megvette ugyancsak LEIDENFROST SÁNDOR tervrajzát.

Az *Iparművészeti Társulat* által női kézimunkatervezetekre hirdetett pályázat alkalmával EDVI ILLÉS ALADÁRNÉ, FERENCZI MAGDA, GRUBER HEDVIG, LÁZÁR ILONA GEORGINA, PESTHY MARGIT, SZABÓ JULIA, TÖTÖSSY EDITH, VARGA IBOLYA, WARGA IRÉN rajztanítónőjelöltek és BÜKKERTI MARISKA, DÖRRE IDA és SCHÖNTHEIL IRÉN művésznövendékek tervei vétettek meg.

Tanulmányi kirándulások szakszerű kalauzolás mellett, úgy mint a múlt években, ezen tanévben is rendeztek

A *Diákasztalnál* átlag naponként 94 növendékünk étkezett. A vallás- és közoktatásügyi miniszterium s egyesek kegyes adományai, melyekért e helyen mond hálás köszönetet az igazgatóság, lehetővé tették, hogy szegénysorsú növendékeink közül a lefolyt tanévben 6·139 egész ingyenes és 5·467 féldíjas ebédjegy adatott ki. A fizetőkkel együtt a tanév folyamán a *Diákasztalnál* feltálaltatott összesen 17.073 adag ebéd, 11.268·18 K értékben.

Új növendékek felvétele.

A *jövő 1910/11-ik tanévre* új növendékek felvételre jelentkezhetnek:

- a) a *rajztanári*, illetőleg *rajztanítói* és *rajztanítónői* pályára 1910. évi szeptember hó 5-én d. u. 4—7 óráig;
- b) *általános osztálybeli férfi művésznövendékek* 1910. évi szeptember hó 16-án d. u. 4—7 óráig;
- c) *általános osztálybeli művésznő-növendékek* 1910. évi szeptember hó 29-én d. u. 4—7 óráig.

A jelentkezők *esetleges* felvétele a rendelkezésre álló helytől és a felvételi vizsgálat eredménye alapján hozott tanári határozattól függ.

A felvételért külön folyamodni nem kell, csak a beiratkozásoknál személyesen jelentkezni.

Olyanok, kik az általános tanfolyamokat befejezték, vagy azoknak megfelelő tanulmányokat másutt végeztek, *nagyon korlátolt* számban *továbbképző*, illetőleg *mesteriskolai* növendékekül vehetők fel.

Továbbképző, mesteriskolai növendékek felvételének időpontja rendszerint október elseje.

A felvételi vizsgálatok lesznek:

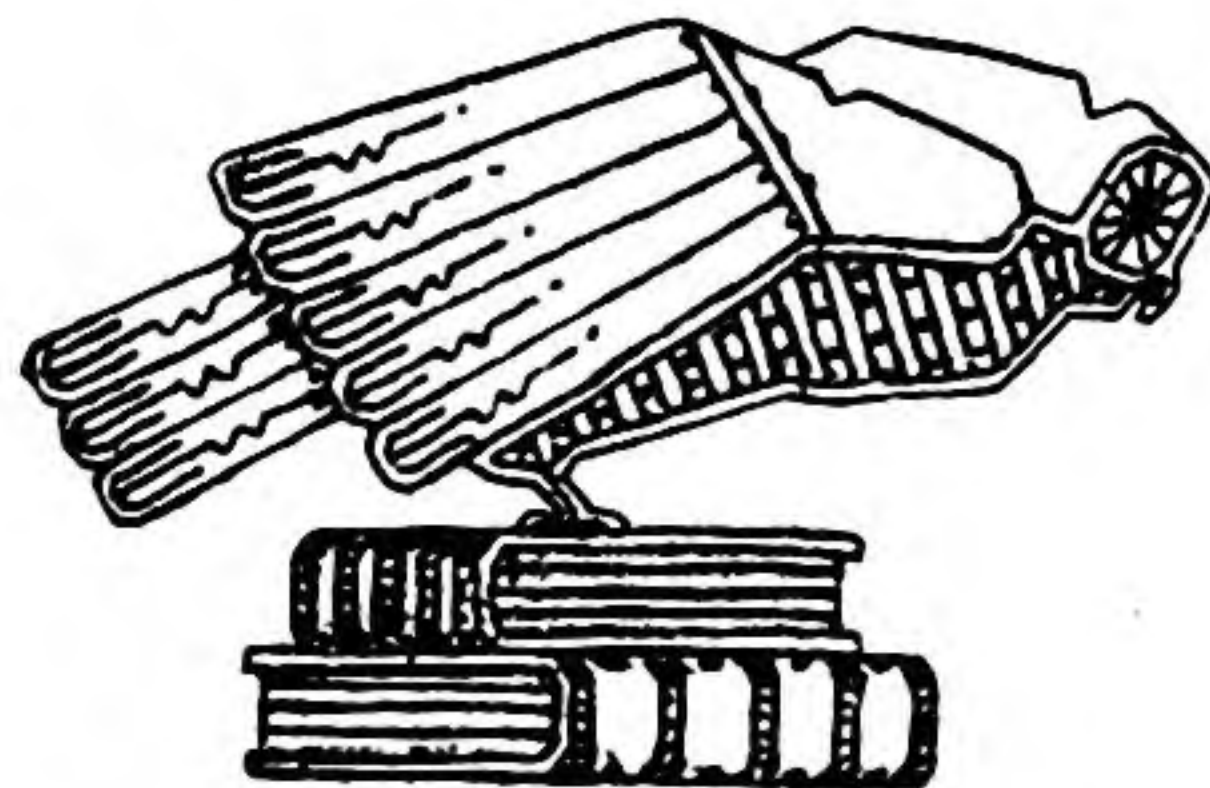
- a) *rajztanár-,* illetőleg *tanító- és tanítónőjelöltek* részére:
 1910. évi szeptember hó 6-án d. e. 8—12 óráig az alakrajzból,
 1910. évi szeptember hó 7-én d. e. 8—12 óráig az ékítményes rajzból,
 1910. évi szeptember hó 9-én d. e. 9—11 óráig a szemléleti látszattanból;
- b) *általános osztálybeli férfi művésznövendékek* részére:
 1910. évi szeptember hó 17-én és 19-én d. e. 8—12 óráig.
- c) *általános osztálybeli művésznő-növendékek* részére:
 1910. évi szeptember hó 30-án és október hó 1-én d. e. 8—12 óráig.

A leendő *festőművész-növendékek* egy fejet és egy aktot élő modellről tartoznak lerajzolni. Idő: 4—4 óra.

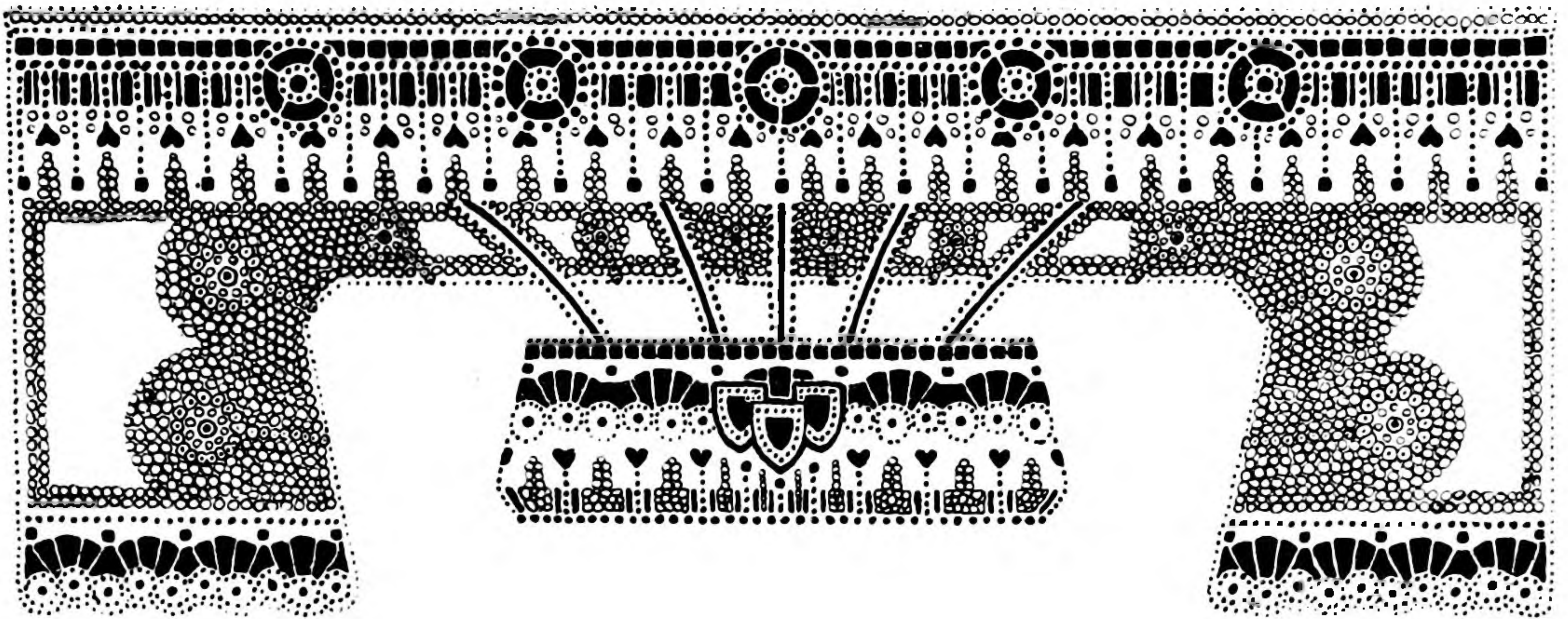
A leendő *szobrászművész-növendékek* egy fejet élő modellről kötelesek mintázni. Idő: 8 óra.

Budapesten, 1910. évi május hó 30-án.

Várdai Szilárd.

II.

TÁJÉKOZTATÓ.

A *Képzőművészeti Főiskolák* központi igazgatása alá két rokonirányú, de önálló szervezettel bíró intézmény tartozik; ezek egyike a *művészképzés*, másika a *rajztanárképzés* ügyét szolgálja.

E két intézmény együttes czíme és pecsétje:

„*Orsz. m. kir. Képzőművészeti Főiskola.*“

Ott, ahol a két intézmény külön, mint önálló szervezet jelenik meg, az alábbi — részletező — két czímet is használhatja:

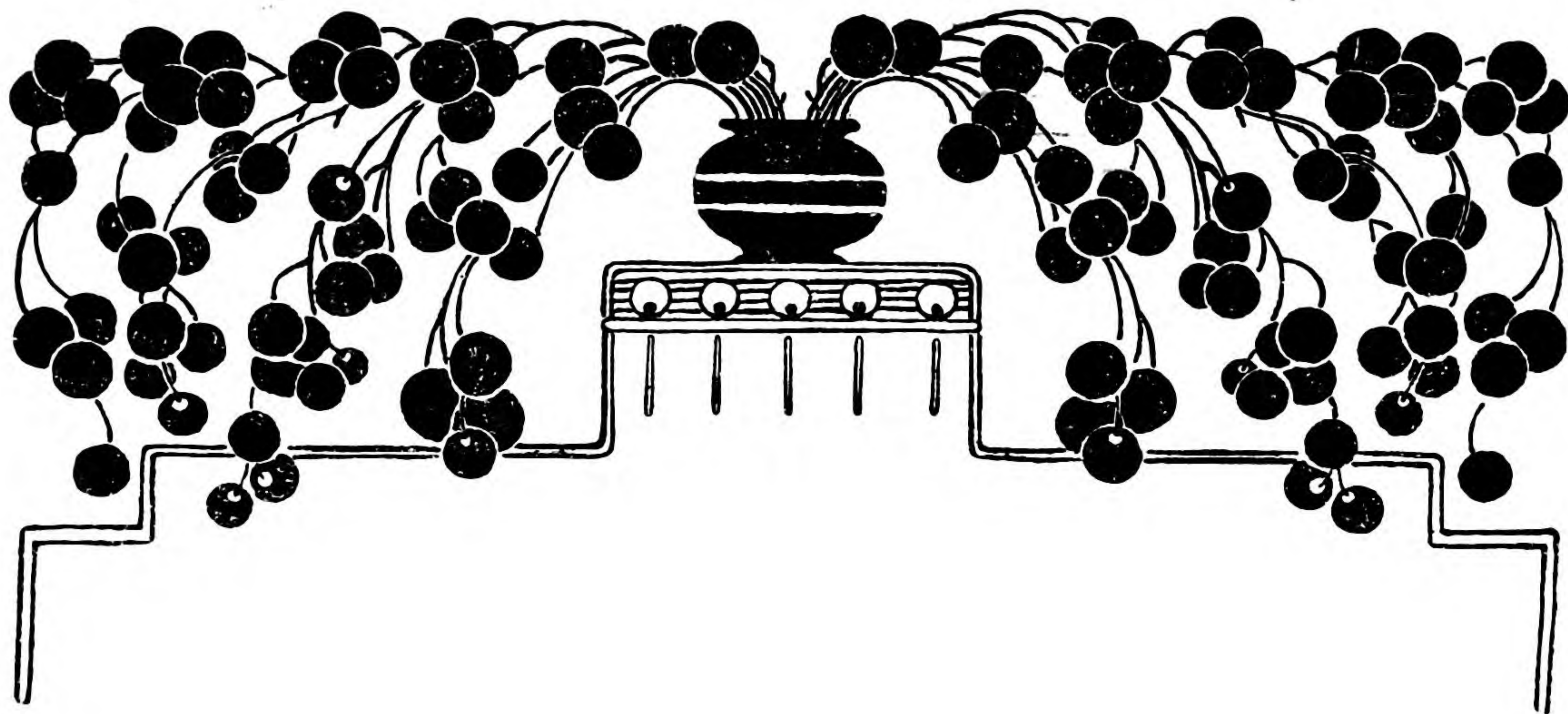
A) „*Szépművészeti Akadémia.*“

B) „*Rajztanárképző Főiskola.*“

Jelen szabályzat-kivonat külön fejezetekben foglalkozik a főiskola két intézményével, végül a mindkét intézményre kötelező rendelkezéseket tartalmazza. A szabályzatnak ennek megfelelőleg az alábbi beosztása van:

A) Szépművészeti Akadémia	10. oldal
B) Rajztanárképző Főiskola	15. „
C) Általános rendszabályok és tudnivalók	27. „

A)

KIVONAT

A SZÉPMŰVÉSZETI AKADÉMIA FELVÉTELI-, TANULMÁNYI- ÉS RENDSZABÁLYAIBÓL.

(Jóváhagyta: a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister úr
1909. évi 15.989 számú rendelettel.)

I. Tanfolyamok.

1. §. A *szépművészeti akadémiának* célja és rendeltetése : tehetséges ifjakat és nőket szakmájukban kiképezni ; illetőleg a festészetben, grafikában és a szobrászatban megfelelő művészi előképzettséggel bíró ifjuságot az önálló alkotásra szükséges kiművelésben részesíteni. E célból az akadémián jelenleg *festészeti és szobrászati általános-*, valamint *továbbképző* (mesteriskolai) tanfolyamok vannak szervezve.

Ezen rendes tanfolyamokon kívül önként jelentkező növendékek és vendéglátó képzőművészek részére fentartatik egy külön grafikai tanfolyam, a különféle művészeti sokszorosító eljárásoknak gyakorlati elsajátítása céljából

2. §. A felvételre jelentkezők az egyes tanfolyamok vezető szaktanárai közül szabadon választhatnak; viszont a tanár azokat a növendékeket, akik osztályában utasításait s a tanítás ügyében tett kívánságait nem követik, osztályából elutasíthatja.

II. Jelentkezés, felvételi vizsgálat, előképzettség.

3. §. Új jelentkezők csak korlátozott számban vétetnek fel; a végleges felvétel a *felvételi vizsgálat* (próbarajz, illetve mintázás) eredményétől, ennek alapján az illető szaktanárok határozatától függ.

A felvételi vizsgálatok rendszerint szeptember második felében és január hó elején tartatnak meg.

A felvételért külön folyamodni nem kell, csak a beiratkozásnál személyesen jelentkezni.

4. §. Az *általános* tanfolyambeli növendékek *rendesek* vagy *rendkívüliek* lehetnek.

5. §. Mindenik *általános* tanfolyambeli növendék felvételének, illetőleg a felvételi vizsgálatra való bocsátásának előfeltételei (melyeket születési és iskolai bizonyítványokkal igazolni tartozik) a következők:

a) a betöltött 16-ik korév;

b) megfelelő általános tanulmányi előképzettség és némi gyakorlottság a művészeti rajzolásban, illetve mintázásban. Utóbbinak kellő foka külön felvételi vizsgálat útján igazolandó.

6. §. A felvétel feltételei a tanulmányi előképzettséget illetőleg a következők:

a) A *rendes általános* tanfolyambeli növendékek (férfiak és nők) felvételére megkívánatik, hogy előzetesen valamely *közép- vagy polgári iskolának*, illetőleg *felsőbb leányiskolának hat* osztályát végezték legyen;

b) *kivételesen rendkívüli művésznövendékekül* az oly jelentkezők is felvehetők, kik a fenti tanulmányi előképzettséget igazolni nem képesek, vagy a rendes növendékek számára előírt tanulmányi rendtől eltérőleg kívánják látogatni az *akadémiát*. A választott tantárgyakból való megfelelő gyakorlottságot azonban — külön *felvételi vizsgálat* útján — ezek is igazolni tartoznak.

7. §. A leendő festő-művésznövendékek egy fejet és aktot élő modellről tartoznak lerajzolni. Idő: 4—4 óra.

A szobrász-művésznövendékek egy fejet élő modelltől kötelesek mintázni. Idő: 8 óra.

Oly jelentkezőkkel szemben, kik ezen próbamunkálatok alkalmazásával a művészi tehetség jelét nem igazolták, a *felvétel feltétlenül megtagadható*.

8. §. Olyanok, kik az akadémia *általános* tanfolyamait befejezték, vagy azoknak megfelelő tanulmányokat másutt végeztek, *nagyon korlátolt* számban az akadémia *továbbképző* (mesteriskolai) növendékeiül vehetők fel, amennyiben 18-ik korévüket már betöltötték, de a harminczadikat még túl nem lépték.

9. §. További feltételek: a megfelelő általános műveltség és szakszerű előképzettségnek kellő foka.

10. §. A felvételi vizsgálatokról bizonyítványok nem adatnak ki.

11. §. *Továbbképző* növendékeknek a felvétel időpontja rendszerint a tanév kezdete, méltánylandó körülmények alapján a felvétel esetleg a tanév közben is megengedhető.

12. §. Egyik szakosztályból a másikba való átléphetés ügyében az illető növendék az igazgatóságnál benyújtandó írásbeli kérelme alapján, az a szaktanár határoz, akinek osztályába való áthelyezés kérelmezett.

Az ily átlépés azonban mindenkor csakis a tanfélév változásával engedélyezhető.

III. Tanulmányi idő, tantárgyak, heti órák.

13. §. A tanév I. és II. félévre van beosztva. Az első félév szeptember hó második felében kezdődik és december hó 22-én végződik. A második félév január hó első felében kezdődik és június hó közepén végződik.

14. §. A művésznövendékek képzése általában nincs az évek bizonyos számához kötve; az *általános* rendes tanfolyam *négy éves*.

A *továbbképző* növendékek az akadémia egy-egy szaktanfolyamán négy egymásutáni tanévet tölthetnek; de bármikor elbocsáthatók, ha a művészi pályára tehetségtelennek bizonyulnak, vagy kellő munkásságot nem fejtenek ki. Evégből a továbbképző (mesteriskolai) növendékek munkásságukról tanfélévenként a tanári testületnek beszámolni kötelesek.

15. §. A *rendes általános* tanfolyambeli növendékek azon évfolyamnak, melyre fölvetettek, összes tárgyait rendszeren hallgatni, illetőleg gyakorolni kötelesek.

16. §. A *rendkívüli* növendékek, a szaktanárok hozzájárulásával, az egyes tárgyakból szabadon választhatnak, de a megállapított programot kötelesek rendesen betartani, mert ellenkező esetben az *akadémiába* való járástól eltiltatnak.

IV. Osztályozás, bizonyítvány.

19. §. Az *általános* tanfolyambeli növendékek szorgalmuk és haladásuk szempontjából tanfélévenként osztályozás alá esnek, mely célból minden tanfélév végén *vizsgálati rajzokat* készíteni kötelesek és a tanfélév alatt készített *rajzaikat* és *festményeiket* az illető szaktanároknak *beszolgáltatni tartoznak*, *ellenkező esetben e tárgyakból osztályzatot nem nyerhetnek*.

20. §. A kik a *kötelező vizsgálatokat* bármily oknál fogva elmulasztják, vagy egyes tantárgyakból kielégítő osztályzatot nem nyernek — *pót-*, illetve *javítóvizsgálatot* tenni tartoznak.

22. §. A *tanbizonyítványra* 30 filléres, a *látogatási bizonyítványra* pedig 1 koronás okmánybélyeg szükséges. *Katonai ügyben* kiadott látogatási bizonyítvány *bélyegmentes*.

V. Beíratás.

24. §. A növendékek beíratás végett a főiskola igazgatóságánál kötelesek jelentkezni.

25. §. A felvehető új növendékek a felvételi vizsgálat eredményének kihirdetése napjától számított három napon belül kötelesek beiratkozni, illetőleg a beíratási, tan- és egyéb díjakat lefizetni, mert ellenkező esetben a számukra fentartott helyre igényt nem tarthatnak.

A ki beíratási és tandíjfizetési kötelezettségének a felvételt követő két hét alatt eleget nem tesz, kilépettnek tekintetik.

26. §. Minden növendék *beíratási* díjul 4 koronát, *Értesítő-díj* fejében 2 koronát és félévenként a képzőművészeti főiskola *Diákasztala* javára 1—1 koronát fizet.

A *rendes* növendékek félévi tandíja 10 korona; a *rendkívüli* növendékek félévi tandíja 40 korona.

A *tandíjmentességre* vonatkozó tudnivalókat lásd a 33. §-ban.

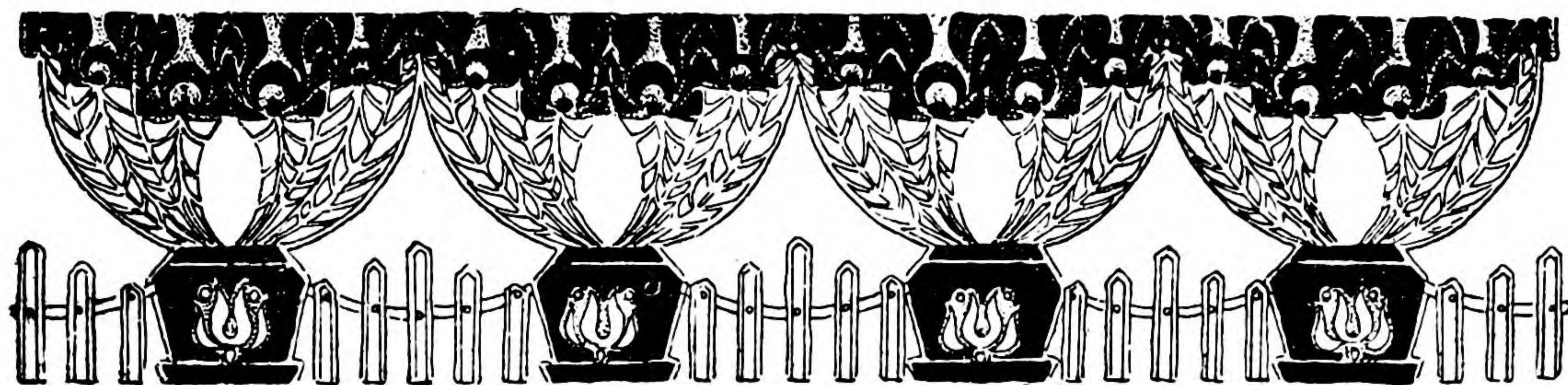
27. §. *Minden új növendék felvétele ideiglenes*. — Az első évben akár az év folyamán, akár az év végén *elbocsátható*, ha a művészi pályára *tehetségtelennek bizonyul* vagy *feltűnő hanyagságot* tanúsít.

28. §. Minden *rendes* növendék részére felvétele alkalmával — 2 koronás bélyeggel ellátott — *arczképes felvételi igazolvány* állíttatik ki, mely négy évi tanfolyamra szóló beiratási rovatokkal el van látva.

A *rendkívüli* látogatók arczképes igazolványt nem kapnak, felvételük tanfélévről-tanfélévre 30 filléres bélyeggel ellátott „*Igazolvány*“-on bizonyíttatik.

B)

KIVONAT

A RAJZTANÁRKÉPZŐ FŐISKOLA FELVÉTELI, TANULMÁNYI ÉS RENDSZABÁLYAIBÓL.

(Jóváhagyta: a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister úr
1908. évi 66.686. számú rendelettel.)

	Oldal
I. Szaktanfolyamok	16
II. A felvétel előfeltételei	16
III. A felvételi vizsgálatok	17
IV. Beiratás	18
V. Tanulmányi idő	19
VI. Tantárgyak, heti órák	19
VII. Osztályozás, tanbizonyítvány	21
VIII. Félévi és osztályvizsgálatok	22
IX. Javító- és pótvizsgálatok	22
X. Tanképesítő vizsgálatok	23
XI. Gyakorló-iskola	23
XII. Külön tanulmányok	24
1. Esteli külön aktrajzolás (szabadiskola).	
2. Állatrajzolás.	
3. Tájképfestés, tanulmányutak.	
4. Grafika.	
5. Továbbképző tanfolyamok.	
6. Női kézimunka	
XIII. Rendkívüli növendékek	26

I. Szaktanfolyamok.

1. §. A „*Rajztanárképző Főiskola*“ feladata : rendszeres tanítás útján a jelen kor igényeinek és az ország szükségletének megfelelő *rajztanárokat*, illetve *rajztanítókat* és *rajztanítónőket* szakszerűen kiképezni.

2. §. Ezen célból a *Rajztanárképző Főiskola* jelenleg négy szaktanfolyamot tart fenn :

a) a *középiskolai rajztanárjelöltek* részére : a *művészeti és mértani rajznak*, a hazai *középiskolákban*, a *felső ipariskolákban*, *ipari szakiskolákban* és *női ipariskolákban*, valamint ezekkel egyenrangú és alsóbb tanintézetekben való tanítására jogosító oklevél megszerzése céljából ;

b) a *polgári iskolai rajztanítójelöltek* részére : a *művészeti és mértani rajznak* a hazai *polgári iskolákban*, valamint ezekkel egyenrangú *iparoktatási* és alsóbb tanintézetekben való tanítására jogosító oklevél elnyerése végett. Továbbá :

c) a *polgári iskolai rajztanítónőjelöltek* részére : a *művészeti és mértani rajznak* a hazai *polgári leányiskolákban*, valamint ezekkel egyenrangú *iparoktatási* és alsóbb leányiskolákban való tanítására jogosító oklevél megszerzése céljából. Végül :

d) a *tanítóképző-intézeti* leendő *rajztanárok* részére, kik a közép- vagy polgári iskolai *rajztanár-*, illetőleg *rajztanítójelöltek* négy évi szaktanfolyamának sikeres befejezése után, még egy 5-ik évet kötelesek végezni a *Rajztanárképző Főiskolában*.

Rendes növendék az, aki ezen tanfolyamok valamelyikére ily minőségben fölvétetik.

II. A felvétel előfeltételei.

3. §. *Rendes növendékül* való felvételre — a betöltött 16-ik életév után — csak az tarthat igényt, a ki az egyes tanfolyamok számára meghatározott és az alábbi pontokba foglalt előtanulmányokat szabályszerűen végezte s az elvégzést *rendes iskolai bizonyítvánnyal* igazolni tudja.

4. §. A megkövetelt iskolai előtanulmányok a következők :

a) *középiskolai rajztanárjelöltekre* nézve : *középiskolai érettségi bizonyítvány*.

Az érettségi bizonyítványok közül úgy a gimnáziumi, valamint a reáliskolai egyaránt elfogadható, ellenben a kereskedelmi érettségi bizonyítvány a felvételre nem kvalifikál;

b) *polgári iskolai rajztanítójelöltekre* nézve: elemi iskolai *tanítói oklevél, esetleg az a) pont alatti előtanulmány;*

c) *polgári iskolai rajztanítónőjelöltekre* nézve: elemi iskolai *tanítónői oklevél, esetleg az a) pont alatti előtanulmány.*

A fentebbi c) pont alatti előtanulmány hiányában ezen tanfolyam *előkészítő osztályába* felvehetők oly nők is, kik a *felsőbb leányiskola hat osztályát* végezték. Más hasonértékű hat osztály, vagy óvónői oklevél az előkészítő osztályba való felvételre nem szolgálhat alapul;

d) *tanítóképző-intézeti rajztanárjelöltekre* nézve: gimnáziumi, illetőleg reáliskolai *érettségi bizonyítvány, vagy tanítói* illetőleg *tanítónői oklevél.*

III. A felvételi vizsgálatok.

5. §. A rendelkezésre álló helynek megfelelőleg új növendékek mindig csak korlátolt számban vehetők fel a *Rajztanárképző Főiskolába.*

6. §. A megfelelő előtanulmánnyal bírók *felvételi vizsgálatra* bocsáttatnak, melynek eredménye alapján a „*Rajztanárképző Főiskola*“ tantestületének beltagjai határoznak a felvétel iránt.

A felvételi vizsgálat *szeptember hó első napjaiban tartatik meg** és meghatározott rajzfeladatok megoldásából áll. Eme feladatok az összes pályázókra nézve az alábbiak:

1. Emberi fejnek rajza szobormintáról, idő 4 óra.
2. Ékítményes rajz féldomború mintáról, idő 4 óra.
3. Testrajzolás szabadon, nagyméretű geometriai testcsoportról, idő 2 óra.

A felvételnél a korábbi általános *előtanulmányi minősítvény* is figyelembe vétetik.

---

* Egyévi önkéntesek október hó elején tehetnek felvételi vizsgálatot, ha okmányilag igazolják, hogy szeptember elején vizsgálatra nem jelentkezhettek.

Az egyévi önkéntesekkel felvételi vizsgálatra bocsáthatók olyanok is, akik valamely tárgyból pótérettségi vizsgálatra utasítottak s a javító vizsgálatot szeptember hó végeig sikerrel letették.

7. §. Évközben, vagy a II. félév elején felvételi vizsgálatok nincsenek; az új növendékek tehát *csakis a szeptemberi felvételi vizsgálat* alapján juthatnak a *Rajztanárképzőbe*.

A felvételi vizsgálatok eredményéről bizonyítvány nem adatik ki.

IV. Beiratás.

8 §. A felvételre jogosult növendékek beiratás végett az igazgatóságnál tartoznak jelentkezni.

Minden új növendék felvétele ideiglenes. Az első évben akár az év folyamán vagy az év végén *elbocsátható*, az ki a rajzoktatói pályára *tehetségtelennek bizonyúl, vagy feltünő hanyagságot tanúsít*.

9. §. A tanév I. és II. félévre oszlik.

Az első félév *szeptember* első felében kezdődik és *deczember* hó 22-én végződik.

A második félév *január* első felében kezdődik és *junius* hó közepén végződik.

10. §. A *Rajztanárképző Főiskola* azon növendékei, kik az I., II. és III. évfolyamot végezték, a *következő* tanév első felére: *junius* hó közepén kötelesek beiratkozni. A tanév második felére pedig: *január* hó első napjaiban az *összes* növendékek tartoznak beiratkozni.

A félévek tanulmányi ideje alatt beiratkozni nem lehet; az új növendékek a második félévvel nem kezdhetik meg tanulmányaikat.

11. §. Beiratkozásnál az alábbi címeken a következő összegek fizetendők:

1. Beiratási díj (tanévenként)	. . . . .	4 kor.
2. Tandíj (félévenként)	. . . . .	10 „
3. „Értesítő“-díj (tanévenként)	. . . . .	2 „
4. Diákasztal javára (félévenként)	. . . . .	1 „
5. Felvételi igazolvány bélyege (csak az új növendékeknek)	. . . . .	2 „

Minden *rendes* növendék részére az intézetbe való felvétele alkalmával 2 koronás bélyeggel ellátott arczképes „Felvételi igazolvány“ állíttatik ki, mely az egész négy évi tanfolyamra szóló beiratási rovatokkal el van látva.

A tandíjmentességre vonatkozó tudnivalókat lásd 28. oldal 5. §-ban.

12. §. A *középiskolai rajztanárjelöltek képzése négy éves* tanfolyamon történik.

V. Tanulmányi idő.

A *polgári iskolai rajztanítójelöltek* kiképzése ugyancsak *négy évet* vesz igénybe

A *polgári iskolai rajztanítónőjelöltek* tanfolyama *négy*, illetőleg *öt* évre terjed. És pedig:

a) oly jelöltekre nézve, kik *elemi iskolai tanítónői oklevéllel* bírnak, a *négy évi* tanfolyam kötelező;

b) oly jelöltek, kik *elemi tanítónői oklevéllel* nem bírnak, hanem a *felsőbb leányiskola hatodik* osztályát végezték, a négy rendes évfolyamot megelőzőleg egy évet az előkészítő osztályban kötelesek tölteni: ezek tanfolyama tehát *öt évet* vesz igénybe. Azonkívül kötelesek az összes rajztanítójelöltek az állami nőipariskolában a női kézimunka tanítónői képesítés megszerzése végett — heti 10 órában — a számukra megállapított külön tanterv szerint az előadásokat hallgatni, illetőleg magukat a kézimunkában gyakorolni.

A *tanítóképző-intézeti rajztanárjelöltek* képzése *öt* évre terjed.

Az ötödik tanulmányi év a tanítóképzők különleges igényeit szolgálja. Nem tekinthető ezzel egyenértékűnek a 12. § b) pont alapján végzett tanítójelölteknek ötödik éve; a 12. § b) alapon a tanítónőképzői tanári vizsgálatra a jelöltek nem bocsáthatók.

13. § Az összes kurzusok tanfélévekkel bírnak; tanfélévenként csak az előírt anyag végezhető. Első félév második helyett — vagy megfordítva — be nem számítható.

Az előírt tanulmányi idő semmi czímen meg nem rövidíthető. Tekintettel a képzés különleges igényeire, a szak- vagy főiskolákon, a tudomány- vagy a műegyetemen eltöltött évek itt sem részben, sem egészben be nem számíthatók.

14. §. A tanfolyamokat *magánúton* végezni sem egészben, sem részben *nem lehet*.

VI. Tantárgyak, heti órák.

A *rajztanár-*, illetőleg *rajztanító-* és *rajztanítójelöltek* tantárgyait és heti óraszámait lásd: 32—44. oldal a „*Rajztanárképző Főiskola tanterveinek kivonatában.*“

15. §. Az 1908/9-ik tanévtől kezdődőleg a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister úr 1908. évi 142.496. számú rendelete alapján, a polgári fiúiskolák igényeinek megfelelő önálló *rajztanítói* tanfolyam szerveztetett.

15. §. A tanítóképző-intézeti képesítésre a nők közül csak azok pályázhatnak, kik *középiskolai érettségi bizonyítvánnyal*, vagy *elemi iskolai oklevéllel* bírnak, ezenfelül a Rajztanárképző Főiskolában, a *középiskolai tanárjelöltek*, *illetőleg a polgári iskolai tanítójelöltek részére előírt tananyagot* kiváló eredménnyel hallgatták, illetve gyakorolták. Erre való tekintettel, a tanítóképző-intézeti képesítésre reflektáló nők kötelesek a *középiskolai rajztanárjelöltek*, *illetőleg a polgári iskolai tanítójelöltek* négy évfolyamának összes tárgyait hallgatni, *illetőleg gyakorolni*, valamint kötelesek magukat a középiskolai, illetve a férfi polgári iskolai jelöltek részére előírt osztály- és tanképesítő-vizsgálatoknak alávetni.

Az ilyen jelöltek, ugyanúgy, mint a középiskolai rajztanárjelöltek, kötelesek minden tantárgyat a férfi tanárjelöltekkel együtt hallgatni. Amennyiben azonban a tanulmányi és órarend ezt lehetővé teszi, a tanári testület engedélyével ezen jelöltek egyes tantárgyakat, nevezetesen az *alakrajzot*, az *iparművészeti rajz* és *tervezést*, esetleg a *csendélet*, *rajz* és *festést* a polgári iskolai *rajztanítónőjelöltekkel* gyakorolhatják.

16. §. Az 5-ik évfolyam tárgyai a 33—35. oldalon.

17. §. A didaktikai gyakorlat helyére, idejére és módjára nézve az 1906. évi 11.890. sz. vallás- és közoktatásügyi ministeri rendelet 11—13. §§-ai az irányadók.*

---

* Ezen paragrafusok szövege a következő:

11. §. A didaktikai gyakorlat áll: hospitálásból a tanítóképző-intézetben és a gyakorlóiskolában, és folytatólagos tanításból a tanítóképző-intézetben.

Egy-egy jelölt folytatólagos tanítása négy hétig tart, a tanfolyam tartama alatt a jelölt által bármikor kérhető időben.

12. §. A jelölttől kért időn belül a hospitálás és folytatólagos tanítás tárgyát, anyagát, osztályát és részletes módozatait a gyakorlatra kijelölt tanintézet igazgatója — az illető szaktanárok meghallgatása után — esetről-esetre állapítja meg saját hatáskörében.

Folytatólagos tanításait a jelölt az illetékes szaktanár vezetése alatt és állandó jelenlétében végzi.

13. §. Gyakorlatainak befejezése után a jelölt bizonyítványt kap a didaktikai gyakorlatban való részvételéről.

A didaktikai gyakorlatok eredményét a gyakorlatra rendelt tanítóképző-intézet igazgatója és a jelölt gyakorlatainak vezetésében részt vett szaktanárok állapítják meg s ugyanők állítják ki és írják alá az erről szóló bizonyítványt.

A bizonyítványban feltüntetendő, hogy a jelölt az ezen szabályzatban megkívánt gyakorlatokban „sikerrel“, „jó“, „jeles“ vagy „kitünő sikerrel“ vett részt.

18. §. Az órarendet a tanári testület félévenként állapítja meg, melyet a jelöltek betartani kötelesek. A tanulmányi terv részletezett igényeit a tantestület által kidolgozott program állapítja meg.

Egyes esetekben a tanóra-rendtől való kivételes eltérést csak a tanári testület engedheti meg.

VII. Osztályozás, tanbizonyítvány.

19 §. *Rajztanárképző Főiskola rendes* hallgatói félévenként osztályozás alá esnek; minden növendék minden egyes vizsgálati tárgyból két érdemjegyet kap. Ezek egyike a növendékek szorgalmának, másika a megkövetelt mérték megközelítésének jellemzésére szolgál. Az első: a „szorgalom“, a másik, a tulajdonképeni mértékadó érdemjegy: az „osztályzat“ szóval jelöltetik.

Az osztályzatok és szorgalmi jegyek fokozatai a következők: 1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen.

Zérus (0) jegy ott és akkor használandó, midőn valamely növendék osztályzata függőben van. Az ilyen hiányjegy megjegyzéssel kísérendő.

A „0“ *hiányjegy* mellett az illető növendék *magasabb osztályba nem léphet.*

20. § A növendékek munkáikat a szaktanárok által meghatározott időpontban beszolgáltatni kötelesek, ellenkező esetben az illető tárgyból osztályzatot nem kaphatnak. Az osztályozás után a beadott munkák a növendékeknek rendszerint visszaadatnak, föl vannak azonban jogosítva a tanárok arra, hogy azokat részben, vagy akár összességükben is a növendékek munkatára, vagy az iskolai kiállítások számára visszatarthassák.

21. §. A „*Minősítési könyv*“-ből a *rendes* növendékek minden tanfélév végén *tanbizonyítvány* alakjában kivonatot kapnak. Minden *rendes* növendék köteles ezt félévenként kivenni, egyszersmind az után 30 fillér bélyegilletéket fizetni. A *rendes* időben kiszolgáltatott *tanbizonyítvány*ért külön díj nem jár, ellenben az utólagos kiállításért az ifjúsági *Diákasztal* javára 2 korona külön díj fizetendő.

Alkalomszerűleg kiadott „*Látogatási bizonyítvány*“-ra 1 koronás okmánybélyeg szükséges; *katonai ügyben* kiadott *látogatási bizonyítvány* *bélyegmentes.*

A teljes tanfolyam bevégzéséről a növendékek végbizonyítványt nem kapnak; ezt a tanfolyam végével elnyerhető képesítő oklevél pótolja.

VIII. Félévi és osztályvizsgálatok.

22. §. A Rajztanárképző Főiskola növendékei minden tanév I-ső félévének végén *félévi* és minden tanév végén *osztályvizsgálatot* tartoznak tenni.

A vizsgálatok a tantárgyak természete szerint *gyakorlatiak* (rajz, mintázás) vagy elméletiek (szóbeli, írásbeli) lehetnek. Ezen — félévenként megtartandó — vizsgálatokra csak azok bocsáthatók, kik az illető osztálynak rendes növendékei voltak.

Egyenesen magasabb évfolyam osztályvizsgálatára vagy összevont vizsgálatra senki sem bocsátható.

A vizsgálat az *összes* tantárgyakra kiterjed, kivéven a *magyar irodalmat, a pedagógiát, a művészetek történetét* és a *bonczalaktant*. Eme tárgyakból csak a tanképesítőn vizsgáznak a jelöltek, de az előadásokat pontosan látogatni kötelesek.

Ha valamely jelölt az osztályvizsgálaton három tárgyból elégtelen osztályzatot kapott, csak *osztályismétlőül* vehető fel a rendes növendékek sorába. Megfelelő tehetség hiánya vagy hanyagság esetében a tanártestület kimondhatja, hogy az illető az intézetbe *többé fel nem vétetik*. Kimondhatja ezt a testület abban az esetben is, ha a jelöltnek legalább két *elégtelen* vagy „0” *hiányjegye* van az osztályzatok és szorgalmi jegyek között.

23. § A ki egy félévben 5 órát igazolatlanul, vagy egy tantárgy félévi óraszámának egyharmadát akár igazoltan is mulasztja, azon tárgyból osztályzatra igényt nem tarthat, illetőleg a félévi vagy osztályvizsgálatra való bocsátását szaktanára ez alapon megtagadhatja.

Nem osztályozható azon növendék, ki a kitűzött vizsgálati időben távol marad.

24. §. *Magántanulói* minőségben a rajztanárképző tanfolyamait végezni nem lehet, illetőleg magántanulmány alapján senki sem tehet vizsgálatot.

IX. Javító- és pótvizsgálatok.

25. §. A ki a kötelező osztályvizsgálaton legalább elégséges osztályzatot elérni nem tud, vagy az osztályvizsgálatról méltányol-

ható ok miatt elmarad, *javító-*, illetőleg *pótvizsgát* tenni tartozik.

A javító- vagy pótvizsgálati díj tárgyanként 5 korona. A javítóvizsgálati díj alól való felmentésnek nincs helye, a pótvizsgálati díj alól is csak méltányolandó esetekben.

26. §. Oly jelölt, ki a tanév végén elégtelen osztályzatot nyert, de időközben a rajztanításra képesítő vizsgálatot ezen tárgyból sikerrel letette, a javítóvizsgálat alól felmentetik, illetőleg a képesítővizsgálaton nyert osztályzata a tanári kar által elfogadtatik.

Oly jelölt, ki a tanév végén megtartott osztályvizsgálaton és ezt követőleg a képesítő vizsgálaton, valamint az erre következő szeptemberi javítóvizsgálaton is megbukik, a magasabb évfolyamba fel nem vehető, illetve *osztályisméltlésre* utasítandó.

X. Tanképesítő vizsgálatok.

27. §. A Rajztanárképző Főiskola rendes növendékei tanulmányaik alapján a megfelelő iskolanemekre érvénnyel bíró *képesítő oklevelet* szerezhethetnek.

A képesítő vizsgálatok megtartása és a tanképesítő oklevelek kiadása az „*Országos m. kir. Rajztanárvizsgáló Bizottság*“ hatáskörébe tartozik. Ezen állandó bizottság az 1903. évi 12.952. számú, Ő Felsége a király által jóváhagyott és a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter által kibocsátott szabályzat alapján működik.

Eme szabályzat „Rajztanárvizsgáló Bizottság“ székhelyén — a Rajztanárképző Főiskolán — megszerezhető.

XI. Gyakorló-iskola.

28. §. A rajztanár-, tanító- és tanítónőjelöltek *rajzpedagógia* kiképzésének elősegítésére a főiskola egy *Gyakorló-rajziskolát* tart fenn.

Bejáró növendékül fölvehetők a gyakorló iskolába elemi-, polgári-, középiskolai tanulók (fiúk és leányok) számszerint legfeljebb harminczan.

A beiratás és a tanítás ez idő szerint teljesen díjmentes. A tanítás *október* elejétől *május* hó végéig tart, óraszám hetenként 4 (két kettős óra).

Egyes iskolák rajzoktatói hivatalos meghívást kapnak arra nézve, hogy iskolájuk rajzoktatását a leendő rajzoktatókkal megismertessék. A rajztanárképzőn megtartott *bemutató előadás* után, a megfelelő felsőbb hatóság engedelmével, a jelöltek az előadót saját iskolájában látogatják meg.

29. §. A meghívott tanárok közreműködésükért megfelelő díjazásban részesülnek

A rajztanár, tanító- és tanítónőjelöltek a tanítás gyakorlásában kisebb csoportokban, meghatározott sorrendben vesznek részt.

XII. Külön tanulmányok.

30. §. A *Rajztanárképző Főiskola* feladata a hivatásos rajzoktatóknak minél alaposabb és sokoldalúbb szakképzést nyújtani. Ennek megfelelőleg oly intézményekről is gondoskodott, melyek útján a jelöltek — individuális hajlamaikat követve — szabad idejüket jól kihasználhatják; ugyanezekkel módot nyújt a főiskola arra, hogy a végzett növendékeknek egy része szakmájában tovább haladhasson.

Az itt jelzett célú szolgáló intézmények az alábbiak.

1. *Esti külön aktraajzolás (szabadiskola).*

31. §. Az iskolai képzésen túl lévő rajztanárok, rajztanítók és tanítónők részére a főiskola egy *külön esti szabad aktraajzolási tanfolyamot* tart fenn, melyre korlátolt számban tandíjmentesen vétetnek fel a jelentkezők.

Ezen szabad tanfolyam látogatói szorosabb értelemben véve nem tartoznak a főiskola kebelébe; a tanfolyamra való felvétel a külön aktraajzolásban való résztvételen kívül semmi egyéb

2. *Állatraajzolás és festés.*

32. §. Az élő állatok rajzolásának gyakorlására a növendékeknek egész napon át — több kisebb élő háziállat mellett — állandóan egy ló áll rendelkezésükre. Ezeket az összes növendékek részben az erre előírt órákban, részben pedig azokon kívül szabadban vagy zárt helyen bármikor rajzolhatják és festhetik.

3. Tájképfestés és tanulmányút.

33. § A tájképrajzolás és festés gyakorlására a *főiskola* időnkint (szünnapokon) társaskirándulásokat rendez egyik tanárának vezetése mellett.

A IV éves rajztanár-, tanító- és tanítónőjelöltek rendszerint tanulmányúti segélyben részesülnek. A csoportos tanulmányútat mindig a *főiskola* egyik tanárának vezetése mellett teszik meg.

4. Grafika.

34. § A modern művészeti reprodukciók, de főként a rézkarc gyakorlása lehetővé van téve a jelöltek számára a *főiskola Grafikai osztályá*-ban. ahol szabad idejükben naponként, a vásár- és ünnepnapokat kivéve, reggeli 8 órától esti 7 óráig gyakorolhatják magukat

5. Továbbképző tanfolyamok.

35. §. Oly tanár-, tanító- és tanítónőjelöltek, kik a rajztanításra szóló képesítést már megszerezték, de készségüket bizonyos irányban még tökéletesíteni akarják, *továbbképző növendékekül* iratkozhatnak be a *főiskolába*. Ily minőségben növendékek csak nagyon korlátolt számban vehetők fel; a jelentkezők közül a szaktanárok meghallgatásával az igazgatóság jelöli ki a fölveendőket.

36 §. A *továbbképző* növendékek tanprogramja esetről-esetre és egyénenként állapíttatik meg, de a megállapított program betartása a jelöltektől szigorúan megköveteltetik.

A kiváló növendékek ezek közül azon előnyben részesülhetnek, hogy az igazgatóság időnkint számukra csoportosan vagy egyénenként műtermet bocsát rendelkezésükre.

37. §. A *továbbképző rajztanítónőjelöltek*, illetve *okl. rajztanítónők* a *Főiskolában* berendezett helyiségben az *iparművészetet* műhelyszerűleg — tehát a kivitel gyakorlásával is — folytathatják.

Ezen külön *iparművészeti gyakorlati* tanfolyamra, amennyiben ezt a helyi viszonyok engedik, korlátolt számban női művésznövendékek is felvehetők. A felvétel a felvételi vizsgálat eredményétől, ennek alapján az illető szaktanári határozattól függ

A *felvételi vizsgálat iparművészeti rajz és tervezési* feladatok megoldásából áll; idő 4—4 óra.

XIII. Rendkívüli növendékek.

38. §. Rendkívüli minőségben csak nagyon méltánylandó esetekben vehetők fel növendékek és akkor is csupán abban az esetben, ha a rendes növendékek mellett hely áll rendelkezésre.

A jelentkező a tanártestülethez intézett kérvényben fejti ki azon okokat és körülményeket, melyeknek alapján *rendkívüli* minőségben való felvétele indokolható.

39. § A rendkívüli növendékek számára külön tanfolyamok nincsenek, hanem ők a rendes növendékek tanrendjéhez kötelesek alkalmazkodni; itt azonban csupán az általuk választott és a tanártestület hozzájárulásával megállapított órákat kötelesek látogatni.

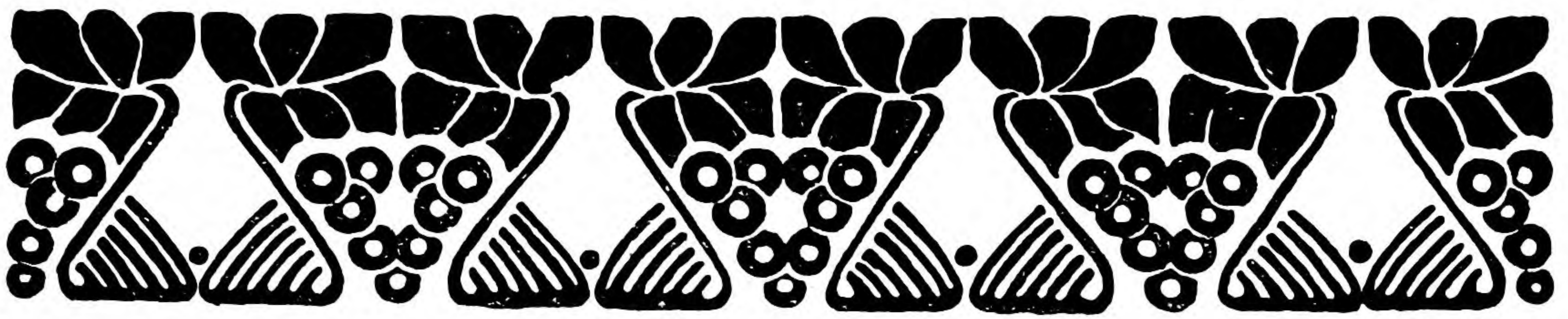
A rendkívüli növendékek tanfélévről-tanfélévre 30 filléres bélyeggel ellátott „*Igazolvány*“-t kapnak; valamint külön kérelemre, szabályszerű bélyeg átadása mellett, a félévi zárlatkor számukra 1 koronás bélyeggel ellátott „*Látogatási bizonyítvány*“ állítható ki.

40. §. A rendkívüli növendék osztályvizsgálatot nem tehet.

41. §. A rendkívüli növendékek beiratási díjúl 4 K-át, Értesítődíj fejében 2 K-át, továbbá félévenként tandíjúl 40—40 K-át és a főiskola Diákasztala javára 1—1 K-át fizetnek. A tandíj fizetése alól csak azok menthetők föl, kik legalább két tantárgyat dicséretes szorgalommal és eredménnyel hallgattak, illetve gyakoroltak.

---

c)

ÁLTALÁNOS RENDSZABÁLYOK.

1. §. Az igazgatósághoz benyújtott okmányok a felvételi vizsgálatról számított két hét alatt visszaveendőek. Ezen időn túl az igazgatóság azokért *nem szavatol*.

2. §. A növendékek minden tanfélév elején az előadások megkezdésekor igazolványuk felmutatása mellett az illető tanároknál jelentkezni tartoznak.

3. §. A rendes főtanfolyamok elvégzésére kiszabott négy, illetve öt éven túl csak méltányolandó esetekben s csakis tanártestületi határozat alapján látogathatják a növendékek a Főiskolát, de így is legfeljebb összesen nyolcz éven át.

4. §. A gyakorlatokhoz szükséges *eszközöket* a növendékek a tanárok utasításai szerint az oktatás megkezdésekor beszerezni kötelesek.

5. §. Szegénysorsú, tehetséges és szorgalmas növendékek az első tanféléven túl a tandíjfizetés alól felmentést nyerhetnek.

A tandíj-elengedés a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz intézendő és a beiratás alkalmával a főiskola igazgatóságánál benyújtandó folyamodvánnyal kérelmezendő. A folyamodványt hatósági, szegénységi vagy vagyontalansági bizonyítvánnyal, valamint az utolsó tanfélévről szóló tanbizonyítvánnyal kell felszerelni. A folyamodvány csak *szegénységi* bizonyítvány alapján bélyegmentes.

Az egyszer elnyert tandíjmentesség a tanfolyam egész hátralevő részére szól. Elveszti azonban az illető növendék tandíjmentességét, ha az előmenetelben *felötlő hanyatlást* tanúsít

19. §. A növendékek az egymással való érintkezésben a *társadalmi illem szabályait tartásuk szem előtt*. Az ezzel ellenkező magaviseletből származó kihágások elbírálása első sorban az igazgatóság hatáskörébe tartozik, tehát senki sincs jogosítva arra, hogy ily esetekben önbíráskodással éljen.

20. §. A főiskolák helyiségei, *bútorai és taneszközei gondosan kimérendők*. Rongálás esetén a kárt a tettes megtéríteni köteles. Ha a kárttevő nem tudódnék ki, akkor a kárt az illető osztály összes növendékei egyenlő arányban viselik.

A ki főiskolai felszerelési tárgyat vagy növendéktársának tulajdonát képező munkaanyagot, rajz- vagy festőszert vagy egyéb tulajdont jogosulatlanul elsajátít, a kárpótlás kötelezettségének fentartása mellett a Főiskolából azonnal *kizárható*.

21. §. Ha a növendékek a Főiskolák falain belül *gyűlést*, avagy más ily természetű *összejövetelt* kívánnak tartani, kötelesek erre előzetesen az igazgatóság engedélyét kérni. Az ifjúság csak az igazgatóság által láttamozott hirdetéseket függeszthet ki.

22. §. A tanulmányok egyik kiegészítő részét képezi a főiskolai könyvtár használata is.

A növendékek a könyvtárban őrzött műveket az olvasóteremben kívánságukhoz képest tanulmányozhatják, azoknak kezelésénél és forgatásánál azonban a rongálást kerülni és használat után a kivett műveket sértetlenül (a műlapokat rendbe szedve) beszolgáltatni tartoznak.

Egyes művek a Főiskolán kívül való használatra is kiadhatók, ezeket azonban *14 napnál hosszabb ideig senki magánál nem tarthatja*. Értékesebb — különösen illusztrált művek — a Főiskolán kívüli használatra rendszerint ki nem adhatók.

Az a növendék, ki a könyvtárban kifogás alá eső magaviseletet tanusít vagy a könyvtári szabályok ellen vét, a könyvtár látogatásától ideiglenesen vagy végleg eltiltatik. Az okozott károkért az illető növendék kártérítéssel tartozik.

23. §. Az igazgatóságnak a növendékeket illető rendelkezései a *Főiskola hirdetési tábláján* tételnek közzé. *Ezekről minden vendég tudomást venni köteles* és azok nem ismerésével magát nem mentheti.

A tanévről kiadott nyomtatott *Évkönyv*-ből az igazgatóságnál minden növendék egy-egy példányt átvehet.

A képzőművészeti főiskolák *felvételi tanulmányi és rendszabályai* minden növendéknek a főiskolába való belépésekor egy-egy példányban kézbesíttetnek; a *növendékek erről tudomást venni tartoznak; a szabályzat nem ismerése mentségül semmi tekintetben el nem fogadható.*

ornamentikus, lényeges dolgokat kiemelő visszadási módokat és pedig a különféle használatos technikák mindegyikében.

Ezen célból gyakoroljuk a czeruza, kréta, szén, toll és ecset használatát, fehér, szürke és egész sötét tónusú papir alkalmazása mellett.

A feladat mineműsége szerint s az alkalmazott technikának megfelelőleg variáljuk a készített rajznak e méreteit is. Egyes dolgokat kisebbítve kicsi méretben, másokat valódi nagyságban, nagy méretben rajzoltatunk.

A követelményt közelebbről meghatározza az, hogy a második év végén, az első alapvizsgán, egy plasztikus feladatot rajzban, egyet pedig vízfestéssel el kell készíteni tudni a jelölteknek.

Csendélet-rajz és festés.

a) *Szemléleti látszattan.*

Rajztanár- és rajztanítójelöltek: I. és II. osztály heti 2–2 óra.

Rajztanítónőjelöltek: Előkészítő, I. és II. osztály heti 2–2 óra.

Nagyméretű geometriai testeknek és ezekből összeállított csoportoknak, kisebbméretű geometriai összeállításoknak, építészeti részeknek, használati tárgyaknak s azok kisebbméretű modelljeinek, kitömött állatoknak, koponyáknak, élővirágoknak s csendéletszerű összeállításoknak pusztán szemlélet alapján, szabadkézzel való le-rajzolása; gyakorolva a szén, kréta, czeruza, ecset és toll használatát, gyors, könnyed kezelésben. Fősúlyt fektetve a helyes látás fejlesztésére.

A rajzgyakorlatok kapcsán megismertetése a legelemibb látszattani igazságoknak és azok gyakorlati alkalmazásának.

Gyors vázolási gyakorlatok.

A kezdők tömegesen, nagyméretű testek- és testcsoportokról lehetőleg nagy mértékben rajzolnak, a haladók kisebb modellek, tárgyak és összeállítások után, kisebb csoportokban, különböző nagyságú rajzgyakorlatokat végeznek.

Időközönként gyakoroltatik a vetületi rajzok alapján való vázolás is, amikor két vagy három képben megadott vetületi rajz alapján kell a tárgynak látszati képét tisztán érzés után, szerkesztés nélkül elkészíteni.

b) *Csendélet-festés.*

Rajztanár- és rajztanítójelöltek : III. osztály heti 2 óra, IV. osztály heti 4 óra.

Rajztanítónőjelöltek : III. és IV. osztály heti 4—4 óra.

Folytatólag színes ábrázolások következnek. Először egyszerűbb használati tárgyak, gyümölcsök. Fokozatosan összetettebb, nehezebb feladatok, összeállítások. Kitömött állatok. Virág- és gyümölcs-csendéletek.

A tantárgy élénkítése végett a haladottaknál egy-egy kostümös alak is használható, általában azonban a csendéletszerű összeállítások keretében mozog.

Technikája legfőképp az aquarell, de esetről-esetre — kivételesen — színes kréta és olajfestés is használható.

*

Kedvező időben, az iskolai szünnapokon a növendékek tanár vezetése mellett, államköltségen, tájképfestészeti tanulmány-kirándulásokat tesznek, amikor különféle technikákkal vázlatokat, studiumokat készítenek tájrészletekről.

Iparművészeti rajz és tervezés.

a) *Rajztanár- és rajztanítójelölteknél :*

II. osztály heti 2 óra, III. osztály heti 7 óra, IV. osztály heti 10 óra.

II. oszt. heti 1 óra előadás, 1 óra rajz.

Egyszerű ornamentális formák vázolása.

A magyar stíl ornamentikája.

III. oszt. heti 1 óra előadás, 6 óra rajz.

A görög-római, renaissance, keleti (arab, perzsa, ind., japán) és középkori (román-gót) stíl ornamentikája.

Betűrajzolás, heraldika.

Természeti formák (virágok, állati alakok) rajzolása és festése.

Tervezési gyakorlatok. (Síkdíszítmények.)

IV. oszt. Tervezési gyakorlatok :

Síkdíszítmények, ú. m. a szövő-, agyag-, üveg-, bőr-, typografia stb. iparágakba tartozó feladatok.

Műipari tárgyak műszaki felvétele.

Falimintában megadott ékítménynek féldomború elkészítése. Kéz, láb mintázása szoborminták után.

Fejek mintázása relief módon részint hasonló kivitelű, részint teljes plasztikus szobormintákról.

Fokozatosan áttérés a természet után való tanulmányok készítésére, ú. m. virágok, fejek mintázására, féldomború és egész plasztikus kivitelben.

A mintázás itt nem a szobrászati tökéletesség szempontjából gyakoroltatik, hanem elsősorban s legfőképp a formai és plasztikai érzék fejlesztése céljából.

Állattanulmány.

Rajztanár- és rajztanítójelöltek: I. osztály heti 4 óra.

Rajztanítónőjelöltek: IV. osztály heti 2 óra.

Módjukban van a jelölteknek meghatározott órákban az állatrajzolás is kultiválni, amennyiben jó időben szabadban, az intézettel kapcsolatos telken, télen és rossz időben, ennek a célnak megfelelő földszinti teremben, élő ló és más kisebb állatok állanak tanulmányozás, rajzolás és mintázás céljából rendelkezésre. Az állatrajzolást a rendes órán kívül is, szabad idejükben az összes jelöltek gyakorolhatják.

Elemi geometria. (Fakultatív tárgy.)

Önként jelentkezők részére, heti 2 óra.

Planimetria: szög, háromszögek, szabályos és szabálytalan sokszögek. Hasonlóság, egybevágóság, egyenlőség. Méretes vonatkozások. Kerület és terület számítás, Symetria. Kör, elipszis, parabola és hyperbola szerkesztése, részei és érintési föladatai. Csiga-vonal. Helyzetkonságok.

Mindkét osztályban heti 2 óra elméleti előadás, 2 óra gyakorlati rajzolás.

Az I. osztály tananyaga a trieder-szerkesztésekkel záródik, a gyakorlati tanmenet a gúla- és hasábfélékből kombinált testcsoportok árnyékszerkesztési feladataival nyer befejezést.

b) *Rajztanítónőjelölteknel:*

I. és II. osztály heti 2—2 óra.

Cél az, hogy a jelölt geometriai testek és testcsoportok vetületeit két, három vagy több képsíkon elkészíteni tudja a megadott föltételek mellett s képes legyen előírt világítási adatok mellett az árnyékokat megszerkeszteni.

Stereometria: Pont, egyenes és sík térbeli helyzetei s vonatkozásai. Lapszög. Testszöglet. Gúla és hasábos testek. Kúp és henger. Szabályos testek. Hasonlóság, egybevágóság, egyenlőség. Felszín és köbtartalom számítás. Gömb és a főbb forgási testek ellipsoid, paraboloid, hyperboloid.

A rendelkezésre álló idő rövidsége miatt a kimerítő tárgyalásról le kell mondanunk (jelöltjeink előképzettsége ezt részben fölöslegessé is teszi) s inkább a fontosabb részeknek módszertani feldolgozását vesszük célba.

Másodsorban figyelemmel vagyunk ezen tanulmánynál az ábrázoló geometria és a perspectiva igényeire is; ezekre való tekintettel a hallgatóság elemi geometria ismereteiben mutatkozó hézagokat igyekezünk kitölteni. Ezen célzattal részletesebben foglalkozunk a geometriai helyzetekonságokkal, a kúpszeletekkel, forgási testekkel stb.

Ábrázoló geometria.

a) *Rajztanár- és rajztanítójelölteknel:*

I. és II. osztály heti 4—4 óra.

A kép előállítása vetítés útján. A projectiv ábrázolások főtipusai. Orthogonális ábrázolás egy képsíkon. A pont, az egyenes és a sík legfontosabb helyzeti és méretes vonatkozásai.

Ábrázolás két és több képsíkon. A térelemek a négy térnegyedben; vonatkozásaik a képsíkokra, a felező síkokra és egymásra. Transformatiok.

A triederek descriptiv elemzése.

Szögletes testek (gúla, hasábfélék) vetületei, hálója, síkmet-szetei, áthatási és árnyék szerkesztési feladatai.

A szabályos testek és a szabályos rendszer kristály alakjainak származtatása és ábrázolása.

A kúpszerű és hengerszerű felületek.

Forgás-kúp, forgás-henger, gömb, forgás-ellipsoid, paraboloid, hiperboloid, metszési, érintési, áthatási, árnszerkesztési és intenzitási feladatai.

Az építészeti és iparművészeti tanulmányban gyakrabban előforduló forgás-felületek, illetőleg forgástestek mint: az anuloid, torus, skottia, melonoid, ovoid, az edényfélék stb. ugyanilyen feladatai.

A torzfelületek származtatása. Csavartestek ábrázolása

Az orthogonális és klinogonális axonometria. Szögletes és forgástestek axonometrikus ábrázolása árnszerkesztéssel.

*

Anyaga: a pont, egyenes és sík ábrázolása két és több képsíkon s ezeknek helyzeti és méretes vonatkozásai. Idevágó feladatok. Síkidomok, síklapú testek és testcsoportok ábrázolása és árnyékának megszerkesztése parallel (esetleg centrális) világítás fölvétele mellett.

Gyakorlati feladatok modellek alapján.

Látszattan és rajz.

a) *Rajztanár- és rajztanítójelölteknél:*

II. és III. osztály heti 4—4 óra.

A látás útján nyert kép és a centrális vetület. A három alap-tényező: szempont, képsík, tárgy.

A néző helyzetének fixirozása a kép síkhoz; a főpont és a szemtáv.

Segédsíkok a térbeli tájékozódásra: az I, II. és III. parallelsík, a főközépsík, a horizontsík, az alapsík. A négy térréteg.

A normál látó kúp; a normál látás köre. A pont, az egyenes és a sík centrális ábrázolása. Iránypont, nyompont; irányél, nyomél. A térelemek a négy térrétegben; vonatkozásaik a középsíkra a tájékoztató segédsíkokra és egymásra.

Constructiv műveletek a síkban. A sík forgatása; a képsíkba fektetés és a parallellé-forgatás.

Az osztókör és az osztópontok. A pontsorok átvitele. Méretes meghatározások az eredeti méretekkel és a viszonylagosság alapján közvetlenül a látszati képen.

Feladatok a különböző térrétegekben fekvő pontokkal, egyenesekkel és síkokkal.

A kör centrális ábrázolása.

Szögletes és forgás testek látszati képei; metszési és érintési feladatok ugyanezeken.

Árnyszerkesztési feladatok különböző világítás mellett.

Tükörkép-szerkesztések.

Segédműveletek korlátolt képsíkon, kieső irány- és osztópontok mellett.

Fél, negyed stb. táv- és osztópontok használata.

Adott vázlatnak constructiv rectifikációja, egyes részletek helyességének föltétele mellett.

Festői látszati képek különböző technikákban; adott motívumoknak képies kialakítása.

Mindkét osztályban heti 2 óra elméleti előadás és 2 óra gyakorlati rajzolás.

A II. osztály a hasáb, a gúla, henger, kúp és ezek kombinációiból előállított testcsoportok látszati képeinek megszerkesztésével foglalkozik az orthogonális projekciók alapján.

A látszattan elmélete rendszeresen a III. osztályban tárgyalatik.

b) *Rajztanítónőjelölteknel:*

III. osztály heti 2 óra.

Célja képessé tenni a jelölteket, hogy vetületekben vagy modellekben megadott test- vagy tárgycsoportokat helyes, artistikus látszati képekben megszerkeszteni s árnyékaikat akár természetes (parallel), akár mesterséges (centrális) világítási föltételek mellett meghatározni tudják.

Tanmenete a következő:

Látszati képek előállítása áthatási és távmetszési módon vetületek alapján.

Centrális vetületek előállítása irány és osztópontok használatával orthogonális vetületek vagy modellek alapján, kapcsolatban az árnyék-szerkesztéssel parallel (esetenként centrális) világítás fölvétele mellett.

Gyakorlati artistikus alkalmazások.

Művészetek története.

Rajztanár-, rajztanító- és rajztanítónőjelöltek: III. és IV. oszt. heti 2—2 óra.

A rajztanárképző főiskolán a művészet-történeti tanításnak csak az lehet a feladata, hogy válogatott fejezetek, (ó-kori építé-

szet, renaissance művészet, szobrászat és festészet) tárgyalásával fogalmat nyújtson a művészeti fejlődésről.

Ez előadásoknak egyik főkiegészítő része a szemlélet lévén, erre gazdag könyvtárunk — melyet növendékeink szabad idejükben szorgalmasan látogatnak — minden irány és szakra való tekintettel kiváló alkalmat nyújt. S így hallgatóink a tanprogrammban részletesen fel nem sorolt régi és legmodernebb művészetek — és művészekről — a legtökéletesebb reprodukciók nyomán tudomást és tájékozást szereznek.

A IV. éves rajztanár- és tanítójelöltek rendszerint minden évben tanári vezetés mellett külföldi (többnyire Olaszországban) tanulmányútat tesznek.

Bonczalaktan.

Rajztanár- és rajztanítójelöltek: I. osztály heti 2 óra.

Rajtanítónőjelöltek: II. osztály heti 1 óra.

A bonczalaktan számára két tanfolyam van, az egyik a IX. ker. Tüzoltó-utczában levő kir. tudomány-egyetemi II. számú boncztani intézetben, a másik pedig a rajztanárképző főiskolán.

Az első előadáson hullákon s boncztani preparatumokon mutattatik be az emberi test constructiója, aránya és metszetei, csont- és izomalakzatai összehasonlító magyarázatokkal kísérve. Az összehasonlító magyarázatokat nagyméretű vetített képek is szemléltetik, amelyeken megjelennek a természet után felvett különböző típusok másai épügy, mint a műalkotásoknak, szobroknak, képeknek, reproductiói, ez utóbbiak főképp ezért, hogy azoknak szépsége, helyessége magyarázattal dokumentáltassék, vagy esetleg annak boncztanilag helytelen hibás volta kimutattassék. Ezen előadás látogatása a tanítónőjelöltekre nem kötelező.

A másik tanfolyam a rajztanárképző főiskolán tartatik meg, melynek előadásán szintén az emberi test, csont- és izomtana képezi a tárgyalás alapját, de a rajzolókat első sorban érdeklő formai szempontból. A fej, törzs- és végtagok csont- és izomszerkezete és arányai Figyelmet fordítva azon izmokra, amelyek működésük alkalmával a külső formát erősebben megváltoztatják. Általában súlyt helyez a felszínen megjelenő minden alakulásra.

Ezen előadásokat az előbbenitől legfőképpen az különbözteti meg, hogy itt a tanult dolgokat főleg rajzolni és vázolni is kell

tudni a jelölteknek. Épen emiatt a magyarázat, mint annak begyakorlása a tanult résznek lehető különféle helyzetben való lerajzolásával kapcsolatban történik.

Magyar irodalom.

Rajztanár- és rajztanítójelöltek : I. osztály heti 1 óra.

Rajztanítónőjelöltek : I—II. osztály heti 1—1 óra.

A tanítás anyaga: A magyar irodalom történeti fejlődése, művelődéstörténeti keretben. A régebbi korok a XVIII. századig rövid áttekintésben, különös tekintettel a középkori könyvfestésre; Kazinczy s a nyelvújítás korától napjainkig minden fontosabb író, főbb munkáinak ismertetésén alapuló részletesebb méltatásban, a politikai és társadalmi viszonyok korrajzának belevonásával.

Pedagógia.

Rajztanítónőjelöltek: Előkészítő osztály heti 2 óra. III. osztály heti 1 óra.

Rajztanár- és rajztanítójelöltek : III. osztály heti 1 óra.

Az előkészítő osztály anyaga :

Lélektan, heti 1 óra. Művelődés-történet, heti 1 óra. Lélektan: A lelki élet jelenségeinek magyarázata. Művelődéstörténet: A görög élet, műveltség és nevelés. A római élet. A középkor. A középkor lelki világa és intézményei. A renaissance. Az újkori ember. Az újkori világ-fölfogás és az újkori intézmények.

A III. oszt. anyaga :

A nevelés fogalma és célja. A pedagogia és ethika, a pedagogia és psychologia viszonya. A nevelés tényezői és eszközei. A pedagogia irodalma.

A rajztanítás története. A rajztanítás célja. A rajztanítás feladata az általános műveltséget nyújtó iskolákban. A rajzolás és a rajztanítás alkalmával igénybevett szellemi működések.

A nevelés formái, intézői és intézményei. A házi és intézeti nevelés. Az iskolák. A közoktatásügy szervezete. A népoktatási intézetek. A középiskolák. A szakiskolák. A főiskolák. Az iskolák adminisztrációja. Az igazgatás és felügyelet.

Rajztanítási gyakorlat és módszertan.

Rajztanár-, rajztanító- és rajztanítónőjelöltek: IV. osztály heti 2–2 óra.

Cél megismertetni a jelölteket a középfokú rajzoktatás tananyagával s mindenképen elősegíteni a jelölteknek rajzpedagógiai kiképzését.

Ezen cél elérése végett csoportonként részt vesznek a rajztanárképző főiskolával kapcsolatos „*Gyakorló-rajziskola*” tanításában, amely felöleli a középfokú rajztanítás anyagát.

Meghallgatják a meghívott rajzoktatók tanmenet bemutató módszeres előadásait a közép- és alsófokú rajzoktatásról.

Részt vesznek a vezető tanár és a rajztanárképző főiskola többi tanárai által időközönként tartott módszertani előadásokon.

A „*Gyakorló-rajziskola*” vezető tanárának kalauzolása mellett meglátogatják a különféle fajú középiskolákat, hogy az ottani szaktanár bemutathassa rajztermének és szertárának felszerelését, annak kezelését és módszerének gyakorlati megvalósítását.

Fősúly arra helyeztetik, hogy a jelöltek a rajzoktatás egész vonalát a legteljesebben megismerhessék s e végett lehetőség szerint mindenféle fajta és mindenféle fokú iskola rajzoktatása bemutatandó az illető iskolafajok meghívott rajzoktatói által

Tanítóképző intézeti rajztanárjelöltek tanmenete.

Egy évfolyam okl. középiskolai rajztanárok, okl. polgáriiskolai rajztanítók és okl. polgári iskolai rajztanítónők részére.

A polgári iskolai képesítéssel bíró jelöltek tanulmányaik fölfrissítése végett az alakrajzot legfeljebb heti 10 órában, a mozdulat compositiót heti 2 órában s az iparművészeti rajzot legfeljebb heti 8 órában gyakorolják.

A középiskolai képesítéssel bíró jelöltek legfeljebb heti 20 órában ismereteik fejlesztése végett, művészeti tárgyakkal foglalkoznak.

Kötelesek azonban úgy a középiskolai, mint a polgáriiskolai képesítéssel bíró jelöltek a *gyakorló rajziskola* vezető tanárának felügyelete és ellenőrzése mellett a tanítóképző teljes rajztananyagát tanmenetszerűleg, rajzlapokon, a szokásos módon, mintaszerűleg feldolgozni.

Kötelesek az elemi iskolának rajzi tananyagát is az érvényben levő tanterv alapján módszeresen, az ott szokásos módon kidolgozni.

Ezenkívül részt kell venniük a gyakorló iskolával kapcsolatos tanmenet bemutató és módszeres előadásokon

Lehetőség szerint az előírt rajztanítási gyakorlaton kívül, kötelesek úgy az elemi iskolák rajztanítását, mint a különböző tanítóképzők rajzoktatását tanulmányozni.

Munkálkodásukról időközönként úgy a rajztanárképző főiskola igazgatójának, mint a gyakorló rajziskola vezető tanárának jelentést tesznek, hogy munkálkodásuk, amely órarendeletileg teljesen be nem osztható, állandó ellenőrzés és felügyelet alatt legyen.

Munkabeosztásuk félévről-félévre külön állapítandó meg.

Ezenkívül részt kell venniük a polgári iskolai tanítóképzőben, a más szakon levő, többi tanítóképző intézeti jelöltekkel együtt a módszeres értekezleteken, a tanítóképző tanításában s a szociológiai előadásokon.

Végzik a slöjd-tanfolyamot a kijelölt iskolában.

IV.

A TANSZEMÉLYZET NÉVSORA.

A)

A Szépművészeti Akadémiánál:

Az I. számú *festészeti mesteriskola* igazgató-tanára:
BENCZÜR GYULA; tanársegéd: STETTKA GYULA.

A II. számú *festészeti mesteriskola* igazgató-tanára:
ADÁMOSI SZÉKELY BERTALAN.

A *szobrászati mesteriskola* igazgató-tanára:
STROBL ALAJOS.

A *női-festőiskola* igazgató-tanára:
DEÁK EBNER LAJOS.

Az *általános tanfolyamok* művészeti igazgatója:
SZINYEI MERSE PÁL.

Rendes tanárok: BALLÓ EDE ÉS ZEMPLÉNYI TIVADAR.

Óraadó tanárok: BOSZNAY ISTVÁN, FERENCZY KÁROLY, OLGYAI VIKTOR festőművészek. HAVRANEK FERENC műépítész és RADNAI BÉLA szobrászművész; továbbá: dr. PASTEINER GYULA a művészetek történetét és dr. TELLYESNICZKY KÁLMÁN a művészeti boncztant előadó tud. egyetemi tanárok.

A fennebbi összes művészeti iskolák és tanfolyamok adminisztratív ügyvezetője: VÁRDAI SZILÁRD, a képzőművészeti főiskola igazgató-tanára

A TANSZEMÉLYZET NÉVSORA.

B)

A rajztanárképző főiskolánál:

SZINYEI MERSE PÁL,
művészeti igazgató.

VÁRDAI SZILÁRD,
ügyv. igazgató-tanár.

Rendes tanárok:

AGGHÁZY GYULA,
festőművész.

HEGEDÜS LÁSZLÓ,
festőművész.

BOSZNAY ISTVÁN,*
festőművész, okl. rajztanár.

KOVÁCH GÉZA,
okl. rajztanár.

ERDÖSSY BÉLA,
festőművész, okl. rajztanár.

NÁDLER RÓBERT,
festőművész.

EDVI ILLÉS ALADÁR,
festőművész, okl. rajztanár.

NEOGRÁDY ANTAL,
festőművész.

HAVRANEK FERENC,
műépítész.

OLGYAI VIKTOR,
festőművész.

RÉVÉSZ IMRE,
festőművész.

Segédtanár: TARDOS KRENNER VIKTOR, festőművész.

Rendkívüli óraadó tanárok:

DR. BADICS FERENC,
kir. tanácsos, tank. kir. főigazgató.

PÓRSZÁSZ JÓZSEF,
nyug. középisk. igazgató.

BOTTKA MIKLÓS,
okl. rajztanár.

RADNAI BÉLA,
szobrászművész.

DÖRRE TIVADAR,
okl. rajztanár.

DR. WESSZELY ÖDÖN,
reáliskolai igazgató.

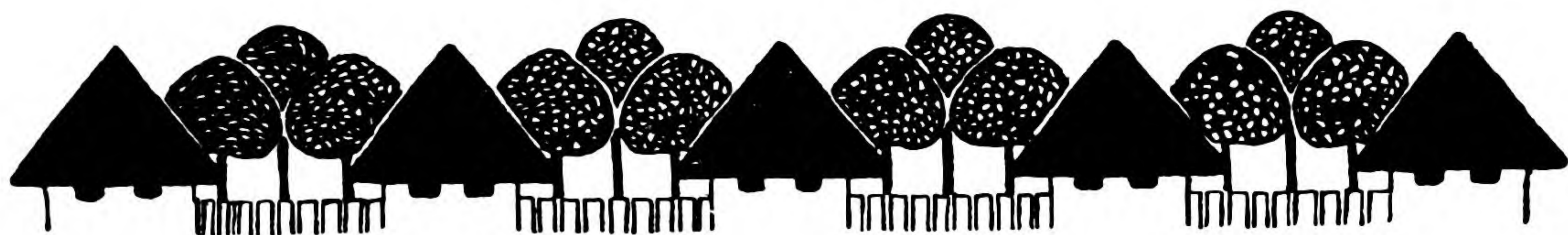
DR. PASTEINER GYULA,
tud. egy. ny. rendes tanár.

DR. TELLYESNICZKY KÁLMÁN,
tud. egyet. m. tanár.

---

* Állandó szolgálattételre berendelt állami középiskolai rendes tanár.

V. RAJZTANÁRVIZSGÁLÓ BIZOTTSÁGI TAGOK.

Elnök :

SZINYEI MERSE PÁL,

festőművész, a Képzőművészeti főiskola igazgatója.

Alelnökök :

SCHULEK FRIGYES,

udvari tanácsos, műépítész, műegyetemi
ny. r. tanár.

VÁRDAI SZILÁRD,

a Képzőművészeti Főiskola igazgató-
tanára.

Bizottsági tagok :

AGGHÁZY GYULA,

festőművész, rajztanárképző főiskolai tanár.

BADICS FERENCZ dr.,

kir. tanácsos, tank. kir. főigazgató.

BENCZÜR BÉLA,

műépítész, iparművészeti isk. tanár.

EDVI ILLÉS ALADÁR,

festőművész, rajztanárképző főiskolai tanár.

ERDŐSSY BÉLA,

festőművész, rajztanárképző főiskolai tanár.

HAVRANEK FERENCZ,

műépítész, rajztanárképző főiskolai tanár.

HEGEDÜS LÁSZLÓ,

festőművész, rajztanárképző főiskolai tanár.

HOLLÓS KÁROLY,

az Erzsébet-Nőiskola tanára

HUSZKA JÓZSEF,

főgimnáziumi tanár.

KOVÁCH GÉZA,

rajztanárképző főiskolai tanár.

K. LIPPICH ELEK dr.,

miniszteri tanácsos.

LORÁNFÍ ANTAL,

szobrászművész, iparműv. isk. tanár.

NÁDLER RÓBERT,

festőművész, rajztanárképző főiskolai tanár.

PASTEINER GYULA dr.,

tud. egyetemi ny. rendes tanár.

PÓRSZÁSZ JÓZSEF,

okl. mérnök, nyug. középisk. igazgató.

RADNAI REZSŐ dr.,

min. osztály tan., egyúttal a bizottság jegyzője

RAUSCHER LAJOS,

műépítész, műegyetemi ny. r. tanár.

STROBL ALAJOS,

a szobrászati mesteriskola igazgató-tanára.

TARDOS-KRENNER VIKTOR,

festőművész, rajztanárképző főiskolai tanár.

WESZELY ÖDÖN dr.,

főreáliskolai igazgató.

VI. A KÉPESÍTŐ VIZSGÁLATOK EREDMÉNYE.

Az 1909/10 tanév folyamán tartott képesítő vizsgálatok eredménye a következő:

1. Középiskolai rajztanári oklevelet nyertek:

Angyal Géza	Noll József
Bardocz Lajos	Petrovits Emil
Biczó Ilona	Pilch Dezső
Bottka Miklós	Szabó Béla
Buszek Jenő	Szabó Dezső
Göbel János	Szabados Gábor
Holéczy Miklós	Szalay Gyula
Kugler Ede	Székely Géza
Lakos János Pál	Teplanszky Sándor
Müller Ferenc	Tettey Emil

2. Polgári iskolai rajztanítói oklevelet nyert:

Pazsiczky Sándor

3. Polgári iskolai rajztanítónői oklevelet nyertek:

Abonyi Sándorné	Gruber Hedvig
Bauer Dorottya	Pesty Margit
Bárány Gizella	Szabó Julia
Borosnyay Jolán	Tötössi Edit
Fábry Vilma	Varga Ibolya
Ferentzi Magda	Warga Irén

4. Iparos-tanoncziskolai rajztanítói oklevelet nyert:

Liptai Sándor

VII.

AZ ORSZ. M. KIR. KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLÁK NÖVENDÉKEINEK NÉVSORA AZ 1909/10 TANÉVBEN.

A)

Szépművészeti akadémiai növendékek.

1. Általános tanfolyambeli *rendes férfi* művésznövendékek.

Első félévben :

Arnhold Béla	III. éves
Békesy Leó	II. „
Budai Sándor	I. „
Cseh I. Lajos	III. „
5 Czuk Jenő	IV. „
Dobrovits Péter	I. „
Fekete Zoltán	I. „
Fejér Kálmán	I. „
Frank Frigyes	II. „
10 Gottesmann Ervin	I. „
Kimm Frigyes	I. „
Kukán Géza	II. „
Lenhardt Emil	III. „
Mambring Antal	I. „
15 Müller Gyula	IV. „

Második félévben :

Békési Gyula	II. éves
Budai Sándor	I. „
Cseh I. Lajos	III. „
Czuk Jenő	IV. „
5 Dobrovits Péter	I. „
Fekete Zoltán	I. „
Fejér Kálmán	I. „
Frank Frigyes	II. „
Gottesmann Ervin	I. „
10 Kimm Frigyes	I. „
Kukán Géza	II. „
Lenhardt Emil	III. „
Mambring Antal	I. „
Pintér Gyula	I. „
15 Ruff András	I. „

Pintér Gyula	I. éves	Soós Vilmos	II. éves
Pogány Gyula	III. „	Szüle Péter	III. „
Ruff András	I. „	Tabakovics Dusán	I. „
Soós Vilmos	II. „	Tornay Dezső	IV. „
20 Szüle Péter	III. „	20 Tatz László	IV. „
Tornay Dezső	IV. „	Telek Antal	III. „
Tatz László	IV. „	Teuchert Károly	IV. „
Telek Antal	III. „	23 Vecsey Gyula	I. „
24 Teuchert Károly	IV. „		

2. Általános tanfolyambeli *rendkívüli férfi* művésznövendékek.

Első félévben :

Második félévben :

Baumann Tivadar	IV. éves	Baumann Tivadar	IV. éves
Csapó Márton	IV. „	Csapó Márton	IV. „
Čser Károly	IV. „	Cser Károly	IV. „
Diener Rezső	II. „	Erbstein Andor	II. „
5 Erbstein Andor	II. „	5 Friedlinger Jenő	III. „
Fekete Lajos	I. „	Gábor Lajos	I. „
Friedlinger Jenő	III. „	Gachal József	I. „
Gábor Lajos	I. „	Grausz Sándor	I. „
Gachal József	I. „	Győrffy István	IV. „
10 Gajdátsy Ferenc	II. „	10 Kampis János	I. „
Grausz Sándor	I. „	Koncz Antal	IV. „
Győrffy István	IV. „	Konkoly Thege Miklós	I. „
Kampis János	I. „	Kottász József	I. „
Koncz Antal	IV. „	Kovács Gyula	V. „
15 Konkoly Thege Miklós	I. „	15 Krausz Sándor	II. „
Kottász József	I. „	Kremzir Ernő	I. „
Kovács Gyula	V. „	Kron Jenő	II. „
Krausz Sándor	II. „	Kühmayer Róbert	II. „
Kron Jenő	II. „	Nógrádi Sándor	V. „
20 Kühmayer Róbert	II. „	20 Pammer János	I. „
Nógrády Sándor	V. „	Rinea János	I. „
Pammer János	I. „	Sándor I. Antal	III. „
Reisenleitner Antal	I. „	Schneider Jakab	IV. „
Rinea János	I. „	Szinay József	III. „
25 Sándor I. Antal	III. „	25 Szöllősy János	II. „
Schneider Jakab	IV. „	Tenkács János	III. „
Szigethy István	II. „	Tipary Dezső	V. „
Szinay József	III. „	Trifunovits Vojiszláv	III. „
Szöllősy János	II. „	Tucics János	II. „
30 Tenkács János	III. „	30 Uitz Béla	III. „
Trifunovits Vojiszláv	III. „		
Tucics János	II. „		
33 Uitz Béla	III. „		

3. *Általános tanfolyambeli rendes nő művésznövendékek.*

Első félévben :

Balló Mariska	II. éves
Benczúr Ida	III. „
Ferentzi Magda	I. „
Fodor Ilona	III. „
5 Györgyi Laura	III. „
Horváth Ilona	II. „
Hranitzky Ilona	II. „
Marczali Poly	I. „
Oppel Magda	V. „
10 Rauscher Julianna	I. „
Reitter Hermina	IV. „
Schulhof Aranka	IV. „
Schultz Ilona	IV. „
Schöntheil Irén	IV. „
15 Szendi Kornélia	II. „
16 Zucker Frida	V. „

Második félévben :

Balló Mariska	II. éves
Benczúr Ida	III. „
Ferentzi Magda	I. „
Fodor Ilona	III. „
5 Györgyi Laura	III. „
Horváth Ilona	II. „
Hranitzky Ilona	II. „
Rauscher Julianna	I. „
Reitter Hermina	IV. „
10 Schulhof Aranka	IV. „
Schöntheil Irén	IV. „
Schultz Ilona	IV. „
Strobl Zsófia	I. „
14 Zucker Frida	V. „

4. *Általános tanfolyambeli rendkívüli nő művésznövendékek.*

Első félévben :

Bükkerti Mariska	III. éves
Csikos Antonia	V. „
Daffinger Ilona	VI. „
Dörre Ida	V. „
5 Elischer Hilda	III. „
Friedmann Margit	II. „
Geönczy Ilona	V. „
Igmándy Katalin	I. „
Jehring Aranka	I. „
10 Kalicza Erzsébet	IX. „
Kazacsay Gerőné	VII. „
Kramberger Valéria	II. „
Loser Mária	V. „
Olejnik Johanna	I. „
15 Pál Francziska	II. „
Porter Paula	II. „
Poturičič Antalné	III. „
Podvinecz Erzsébet	II. „
Ritoók Margit	III. „
20 Schulek Ilona	I. „
Szilviczky Krisztina	II. „
Vámosy Zoltánné	IV. „
Vecsey Gyuláné (Kiss S.)	VI. „
dr. Vertán Endréné	II. „
25 Weiskopf Aranka	II. „

Második félévben :

Balázs Vera	I. éves
Bükkerti Mariska	III. „
Csikos Antonia	V. „
Daffinger Ilona	VI. „
5 Dörre Ida	V. „
Elischer Hilda	III. „
Friedmann Margit	II. „
Girglné Rausch Vilma	III. „
Igmándy Katalin	I. „
10 Jehring Aranka	I. „
Kalicza Erzsébet	IX. „
Kazacsay Gerőné	VII. „
Kramberger Valéria	II. „
Loser Mária	V. „
15 Olejnik Johanna	I. „
Podvinecz Erzsébet	II. „
Porter Paula	II. „
Poturičič Antalnél	III. „
Ritoók Margit	III. „
20 Schulek Ilona	I. „
Szilviczky Krisztina	II. „
Vámosy Zoltánné	IV. „
Vecsey Gyuláné	VI. „
24 dr. Vertán Endréné	I. „

5 I. számú *festészeti mesteriskolai* továbbképző növendékek.

Első félévben :		Második félévben :	
Glatter Gyula	III. éves	Glatter Gyula	III. éves
Mányai József	I. „	Mányai József	I. „
Pentelei Molnár János	IV. „	Pentelei Molnár János	IV. „
Rakssányi Dezső	I. „	Rakssányi Dezső	I. „
5 Rottmann Mózart	I. „	5 Rottmann Mózart	I. „

6. II számú *festészeti mesteriskolai* továbbképző növendékek

Első félévben :		Második félévben :	
Gebauer Ernő	IV. éves	Gebauer Ernő	IV. éves
Novák Sándor	III. „	Novák Sándor	III. „
3 Szent-Istványi Gyula	IV. „	3 Szent-Istványi Gyula	IV. „

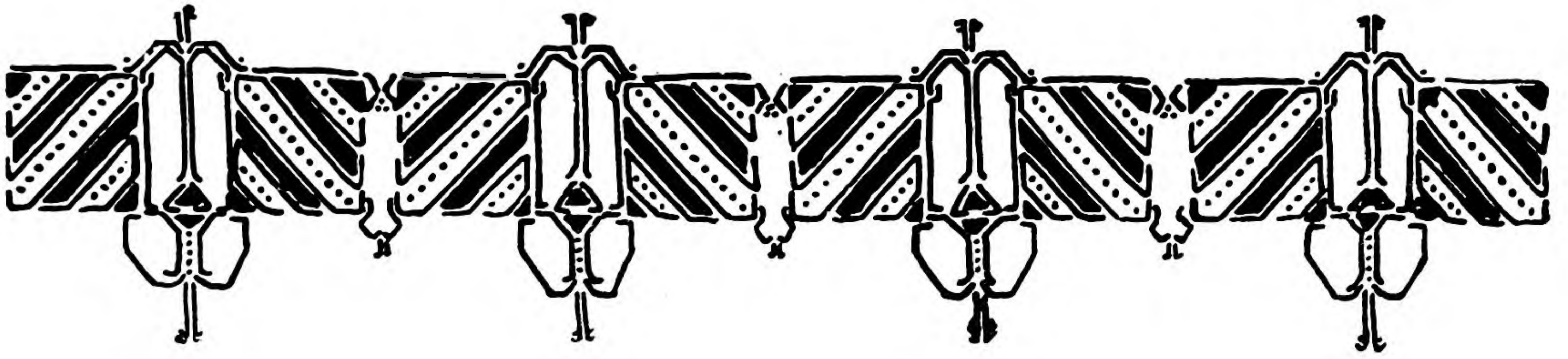
7. *Szobrászati mesteriskolai* továbbképző növendékek.

Első félévben :		Második félévben :	
Bory Jenő	II. éves	Bory Jenő	II. éves
Gindert Péter	III. „	Gindert Péter	III. „
Rápolti Lajos	IV. „	Rápolti Lajos	IV. „
4 Székely Károly	V. „	4 Székely Károly	V. „

Az összes művésznövendékek száma :

Az első félévben volt 69 férfi és 41 nő, együtt 110
A második „ „ 65 „ „ 38 „ „ 103

B)

Rajztanárképző főiskolai növendékek.

1. Polgári iskolai rajztanítójelöltek.

Első félévben :

	Antal Sándor	III. éves
	Bánó József	I. „
	Bocskay József	I. „
	Burgolits István	II. „
5	Czencz János	III. „
	Czira Károly	II. „
	Csucsai János	I. „
	Dukay Lajos	I. „
	Hollósi Kornél	I. „
10	Horváth Géza	II. „
	Izay Károly	II. „
	József Dezső	II. „
	Klaudy Gyula	I. „
	Kovács Erzsébet	I. „
15	Kögler Árpád	II. „
	Kurtay Ernő	II. „
	Lestyán Béla	I. „
	Makó Bertalan	I. „
	Oroszvály Gyula	I. „
20	Péczely Antal	I. „
	Pokorny I. László	I. „
	Pazsiczky Sándor	IV. „
	Réh Elemér	I. „
	Sain Márton	I. „
25	Seidl Emma	I. „
	Spotkovszky Irén	I. „
	Szölgyémy Endre	II. „
	Wéber Albin	II. „
29	Weywara Vilmos	IV. „

Második félévben :

	Antal Sándor	III. éves
	Bánó József	I. „
	Bocskay József	I. „
	Burgolits István	II. „
5	Czencz János	III. „
	Czira Károly	II. „
	Csucsai János	I. „
	Dukay Lajos	I. „
	Hollósy Kornél	I. „
10	Horváth Géza	II. „
	Izay Károly	I. „
	József Dezső	I. „
	Klaudy Gyula	I. „
	Kovács Erzsébet	I. „
15	Kögler Árpád	II. „
	Lestyán Béla	I. „
	Makó Bertalan	I. „
	Oroszvály Gyula	I. „
	Péczely Antal	I. „
20	Pazsiczky Sándor	IV. „
	Réh Elemér	I. „
	Sain Márton	I. „
	Szölgyémy Endre	II. „
	Wéber Albin	II. „
25	Weywara Vilmos	IV. „

2 Középiskolai rajztanárjelöltek.

Első félévben :

Második félévben :

Angyal Géza	IV. éves	Angyal Géza	IV. éves
Axaméthy Gyula	I. „	Arnhold Béla	III. „
Ágotha Géza	I. „	Axaméthy Gyula	I. „
Baló Ákos	II. „	Ágotha Géza	I. „
5 Bartus Ödön	II. „	5 Baló Ákos	II. „
Báthory Gábor	I. „	Bartos Ödön	II. „
Biczó András	III. „	Báthory Gábor	I. „
Biczó Ilona	IV. „	Biczó András	III. „
Bundschuh Ottó	III. „	Biczó Ilona	IV. „
10 Buszek Jenő	IV. „	10 Bundschuh Ottó, ...	III. „
Csáky Pál †	I. „	Buszek Jenő	IV. „
Darvasi István	II. „	Darvasi István	II. „
Dienes László	I. „	Dienes László	I. „
Dongó Gyárfás Géza	II. „	Dongó Gyárfás Géza	II. „
15 Dorogi Imre	I. „	15 Dorogi Imre	I. „
Dümmerth Dezső	I. „	Dümerth Dezső	I. „
Edvi Illés Jenő	III. „	Edvi Illés Jenő	III. „
Egyed Erna	III. „	Egyed Erna	III. „
Fankovich Tibor	II. „	Fankovich Tibor	II. „
20 Fata Ferencz	I. „	20 Fata Ferencz	I. „
Fáyl Frigyes	III. „	Fáyl Frigyes	III. „
Fülöp Sándor	I. „	Fülep Sándor	I. „
Gaál Imre	III. „	Gaál Imre	III. „
Gabos László	III. „	Gabos László	III. „
25 Gál Ferencz	III. „	25 Gál Ferencz	III. „
Gáspár Dezső	I. „	Gáspár Dezső	I. „
Gidró Ferencz	I. „	Gidró Ferencz	I. „
Greisinger Ilona	II. „	Greisinger Ilona	II. „
Göbel J. Árpád	IV. „	Göbel J. Árpád	IV. „
30 Gulyás Sándor	I. „	30 Gulyás Sándor	I. „
Gyenes Lajos	I. „	Gyenes Lajos	I. „
Gyökér Gyula	III. „	Gyökér Gyula	III. „
Hajós Károly	II. „	Hajós Károly	II. „
Hessky Iván	I. „	Hessky Iván	I. „
35 Horváth József	I. „	35 Imbronovits János	I. „
Imbronovits János	I. „	Imrey Ferencz	IV. „
Imrey Ferencz	IV. „	Iványi István	I. „
Iványi István	I. „	Janesitz Henrik	I. „
Janesitz Henrik	I. „	Juhász Ernő	I. „
40 Járossy Gyula	III. „	40 Kakujay Károly	I. „
Juhász Ernő	I. „	Koródy Elemér	I. „
Kakujay Károly	I. „	Kovács Ágoston	III. „
Kardos László	I. „	Kovács Klára	I. „
44 Koródy Elemér	I. „	44 Köves Boldizsár	III. „

45	Koronthály Jenő	III. éves	45	Kubinyi Bertalan	I. éves
	Kovács Ágoston	III. „		Kurtay Ernő	II. „
	Kovács Klára	I. „		Kugler Ede	IV. „
	Köves Boldizsár	III. „		Laurencsik Béla	II. „
	Kubinyi Bertalan	I. „		Leidenfrost Sándor	IV. „
50	Laurencsik Béla	II. „	50	Lenárd Imre	III. „
	Lenárd Imre	III. „		Lenhardt János Vilmos	I. „
	Lenhardt János Vilmos	I. „		Longino Rafael	I. „
	Leidenfrost Sándor	IV. „		Martos Ignác	I. „
	Longino Rafael	I. „		Matusek István	II. „
55	Martos Ignác	I. „	55	Meskó Ferencz	I. „
	Matusek István	II. „		Mihalik Ernő	I. „
	Mihalik Ernő	I. „		Molnár György	IV. „
	Meskó Ferencz	I. „		Müller Ferencz	IV. „
	Molnár György	IV. „		Noll József	IV. „
60	Müller Ferencz.	IV. „	60	Pauer Mariska	II. „
	Noll József	IV. „		Petrovics Emil	IV. „
	Pauer Mariska	II. „		Pilch Dezső	IV. „
	Petrovics Emil	IV. „		Plossek Aladár	II. „
	Pilch Dezső	IV. „		Prihoda István	I. „
65	Plossek Aladár	II. „	65	Pokorny J. László	II. „
	Prihoda István	I. „		Rác Tibor	I. „
	Rác Tibor	I. „		Reischel Károly	II. „
	Reischel Károly	II. „		Rónay Kazimir	II. „
	Rónay Kazimir	II. „		Scholtz Gyula	I. „
70	Scholtz Gyula	I. „	70	Schudich Lajos	III. „
	Schudich Lajos	III. „		Schwarcz Oszkár	II. „
	Schwarcz Oszkár	II. „		Spolarich László	III. „
	Spolarich László	III. „		Szabó Lajos	III. „
	Szabó Béla	IV. „		Szántó Lajos	II. „
75	Szabó Dezső	IV. „	75	Szeidl Emma	I. „
	Szabó Lajos	III. „		Szabó Béla	IV. „
	Szántó Lajos	II. „		Szabó Dezső	IV. „
	Szende Dezső	IV. „		Spotkovszky Irén	I. „
	Szödényi Elemér	I. „		Szödényi Elemér	I. „
80	Tarján Vilmos	IV. „	80	Szende Dezső	IV. „
	Thain János	III. „		Tarján Vilmos	IV. „
	Thomae Norbert	II. „		Thain János	III. „
	Tichy Kálmán	III. „		Thomae Norbert	II. „
	Turkovich Rudolf	I. „		Tichy Kálmán	III. „
85	Vad Péter	II. „	85	Turkovich Rudolf	I. „
	Vadon Benjamin	II. „		Vad Péter	II. „
	Vagács Géza	II. „		Vadon Benjamin	II. „
	Vigh Bertalan	I. „		Vagács Géza	II. „
	Vizy Dezső	IV. „		Vigh Bertalan	I. „
90	Widmann Walter	I. „	90	Vizy Dezső	IV. „
	Wiesner Frigyes	III. „		Widmann Walter	I. „
92	Zolnay Géza	II. „	92	Wiesner Frigyes	III. „

3. Továbbképző okl. rajztanárok.

Első félévben:		Második félévben:	
Bottka Miklós	V. éves	Beron Gyula	V. éves
Fülöp Jenő	VIII. „	Bottka Miklós	V. „
Horn Antal	V. „	Kövesdy Géza	V. „
Holéczy Miklós	V. „	4 Vida Árpád	VI. „
5 Lovaghy Dénes	V. „		
Kövesdy Géza	V. „		
Markó Lajos	V. „		
Tetty Emil	V. „		
Telegdy Árpád	V. „		
10 Vida Árpád	VI „		

4. Polgári iskolai rajztanítójelöltek.

Első félévben:		Második félévben:	
Ábrahám Alice	I. éves	Ábrahám Alice	I. éves
Balla Margit	I. „	Balla Margit	I. „
Bauer Dorottya	IV „	Bauer Dorottya	IV. „
Bárány Gizella	IV „	Bárány Gizella	IV. „
5 Bodor Margit	Elők.	5 Bodor Margit	Elők.
Borhy Mária	II. éves	Borhy Mária	II. éves
Boross Bella	Elők	Boross Bella	Elők.
Borosnyay Jolán	IV éves	Borosnyay Jolán	IV. éves
Csató Juliska	I „	Csató Juliska	I. „
10 Csemez Jolán	III. „	10 Csemez Jolán	III. „
Dalmát Margit	I. „	Dalmát Margit	I. „
Dapsy Klementina	II „	Dapsy Klementina	II. „
Dobiás Irén	I. „	Dobiás Irén	I. „
Dömök Teréz	Elők.	Dömök Teréz	Elők.
15 Dörre Klotild	Elők.	15 Dörre Klotild	Elők.
Edvi Illés Aladárné	IV. éves	Edvi Illés Aladárné	IV. éves
Fábry Vilma	IV. „	Fábry Vilma	IV. „
Flössel Margit	II. „	Flössel Margit	II. „
Ferencz Kornélia	Elők.	Ferencz Kornélia	Elők.
20 Grabovietzky Antonia	Elők.	20 Grabovietzky Antonia	Elők.
Graul Irén	II éves	Graul Irén	II. éves
Grimm Matild	Elők.	Grimm Matild	Elők.
Gruber Hedvig	IV. éves	Gruber Hedvig	IV. éves
Gyárfás Ilona	II. „	Gyárfás Ilona	II. „
25 Hegyeshalmy Margit	I. „	25 Hegyeshalmy Margit	I. „
Helcz Edit	III. „	Helcz Edit	III. „
Holzmann Frida	I. „	Holzmann Frida	I. „
Holzmann Valeria	Elők.	Holzmann Valeria	Elők.
Horváth Margit	II éves	Horváth Margit	II. éves

30 Kiss Ilona . . . . . I. éves	30 Kiss Ilona . . . . . I. éves
Kniesner Elza . . . . . Elők.	Kniesner Elza . . . . . Elők.
Kubányi Olga . . . . . „	Kubányi Olga . . . . . „
Lauer Gizella . . . . . I. éves	Lauer Gizella . . . . . I. éves
Lázár Ilona Georgina . . . . . III. „	Lázár Ilona Georgina . . . . . III. „
35 Manó Margit . . . . . Elők.	35 Manó Margit . . . . . Elők.
Márkus Erzsébet . . . . . II. éves	Márkus Erzsébet . . . . . II. éves
Matskássy Paula . . . . . III. „	Matskássy Paula . . . . . III. „
Müller Ágosta . . . . . II. „	Müller Ágosta . . . . . II. „
Pammer Emilia . . . . . III. „	Pammer Emilia . . . . . III. „
40 Pataky Róza . . . . . Elők.	40 Pataky Róza . . . . . Elők.
Pesty Margit . . . . . IV. éves	Pesty Margit . . . . . IV. éves
Prenoszil Ilona . . . . . III. „	Prenoszil Ilona . . . . . III. „
Rohonczy Ilona . . . . . Elők.	Rohonczy Ilona . . . . . Elők.
Rucsinszky Anna . . . . . I. éves	Rucsinszky Anna . . . . . I. éves
45 Rybár Edit . . . . . III. „	45 Rybár Edit . . . . . III. „
Sándor Klára . . . . . II. „	Sándor Klára . . . . . II. „
Stassik Zaida . . . . . Elők.	Stassik Zaida . . . . . Elők.
Szilágyi Erzsébet . . . . . „	Sterk Margit . . . . . I. éves
Sterk Margit . . . . . I. éves	Szabó Julia . . . . . IV. „
50 Széll Aranka . . . . . I. „	50 Széll Aranka . . . . . I. „
Szúj Ilona . . . . . I. „	Szúj Ilona . . . . . I. „
Szécsi Ilona . . . . . III. éves	Szécsi Ilona . . . . . III. éves
Szabó Julia . . . . . IV. „	Szilágyi Erzsébet . . . . . Elők.
Toldy Erna . . . . . I. „	Thalmayer Ida . . . . . II. éves
55 Thalmayer Ida . . . . . II. „	55 Togán Szilvia . . . . . II. „
Togán Silvia . . . . . II. „	Toldy Erna . . . . . I. „
Tötössy Edit . . . . . IV. „	Tötössy Edit . . . . . IV. „
Varga Ibolya . . . . . IV. „	Varga Ibolya . . . . . IV. „
Warga Irén . . . . . IV. „	Warga Irén . . . . . IV. „
60 Zala Mária . . . . . III. „	60 Zala Mária . . . . . III. „

5. Továbbképző okl. rajztanítónők.

Első félévben :

Második félévben :

Augusztiny Kornélia . . . VIII. éves	Augusztiny Kornélia . . . VIII. éves
Brozik Felicitás . . . . VIII. „	Bizell Margit . . . . . VII. „
Killer Jolán . . . . . V. „	Killer Jolán . . . . . V. „
Páris Erzsébet . . . . . V. „	Páris Erzsébet . . . . . V. „
5 Payer Gizella . . . . . VII. „	5 Payer Gizella . . . . . VII. „
Regéczy Lenke . . . . . V. „	Regéczy Lenke . . . . . V. „
Scheller Margit . . . . . VII. „	Scheller Margit . . . . . VII. „
8 Staub Cecilia . . . . . VIII. „	8 Staub Cecilia . . . . . VIII. „

Az összes rajztanár-, tanító- és tanítónő-jelöltek, valamint továbbképző okl. rajztanár és tanítónők száma:

Az első félévben volt:

131 férfi és 68 nő, együtt 199

A második félévben volt:

121 férfi és 68 nő, együtt 189

ÖSSZESÍTÉS.

Első félévben:

Férfi művésznövendék volt	69
Művésznövendék volt	41
Rajztanárjelölt és továbbképző volt	131
Rajztanítónőjelölt	68
	<u> </u>
Mindösszesen:	309

Második félévben:

Férfi művésznövendék volt	65
Művésznövendék volt	38
Rajztanárjelölt és továbbképző volt	121
Rajztanítónőjelölt	68
	<u> </u>
Mindösszesen:	292

VIII.

STATISZTIKAI ADATOK.

Az egyesített művészeti iskolák növendékei közül volt:

	I. félévben	II. félévben
1. Művésznövendék, férfi	69	65
2. „ „ „ nő	41	38
3. Rajztanár- és tanítójelölt	121	117
4. Rajztanítójelölt	60	60
5. Továbbképző okl. rajztanár	10	4
6. „ „ „ rajztanítónő	8	8
Összesen	309	292

Az I. félévben volt 200 férfi és 109 nő.

A II. „ „ 186 „ „ 106 „

A külön esti aktrajzolósi tanfolyamot látogatta: 69 férfi.

A gyakorló iskolába járt 30 fiú és 16 leány; együtt 46.

A szabályszerűen beiratkozott növendékek közül vallásra nézve volt:

	I. félévben	II. félévben
Róm. katolikus	180	175
Ág. evangélikus	35	33
Református	52	47
Izraelita	7	6
Görög katolikus	4	5
„ keleti	27	24
Unitárius	3	3
Összesen	309	292

Anyanyelvre nézve :

	I. félévben	II. félévben
Magyar	292	274
Német	10	12
Horvát	2	2
Szerb	2	2
Tót	2	1
Román	1	1
Összesen	309	292

A vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszter úr által adományozott 27.840 korona ösztöndíjban részesült 23 rajztanárjelölt, 8 rajztanítójelölt, 6 rajztanítónőjelölt és 24 művésznövendék, összesen 69 látogató.

Egyes megyék és egyesületek által adományozott 5.600 K, ösztöndíj- és segélyben részesült 8 művésznövendék.

A kiszolgáltatott ösztöndíjak és segélyek összege	33.000 K
Jutalom és pályadíjak összege	4.800 K
Tájképfestészeti kirándulásokra fordított	1.000 K
Összesen :	39.400 K

Tandíjfizetés alól felmentetett 88 növendék.

Az egyesített művésziskolák könyvtáraiban az 1909. évi december hó végén volt:

A főiskolánál :	7.959 kötet és 72.798 műlap	317.798·60 K értékben
Az I. festészeti mesterisk. :	862 „ — „	32.865·38 „ „
A II. „ „	278 „ 1.386 „	9.597·62 „ „
A szobrászati mesterisk. :	142 „ — „	4.228·05 „ „
A női festőiskolánál :	458 „ — „	9.558·23 „ „
Összesen :	9.699 kötet és 74.184 műlap	374.047·88 K értékben

Régi mesterek után készült képmásolat-gyűjtemény álladéka	38 drb	49.649·— K értékben
Jelmez, illetőleg öltözet rész van	437 „	21.380·— K „
Taneszköz, bútorzat s egyéb felszerelési tárgy van	21.958 drb	49.620·47 K „
Mindössze van :	106 316 drb	494.697·35 K. értékben

Elméleti és gyakorlati oktatás szükségleteire : tanszerek, tananyagok, könyvtárra és előminták díjazására 40.000 korona fordított.

TARTALOM.

I. Az év történetéből	3
Uj növendékek felvétele	7
Felvételi vizsgálatok	8
II. Tájékoztató	9
a) Kivonat a „Szépművészeti Akadémia“ felvételi, tanulmánya- nyi és rendszabályaiból	10
b) Kivonat a „Rajztanárképző Főiskola“ felvételi, tanulmánya- és rendszabályaiból	15
c) Általános rendszabályok	27
III. A Rajztanárképző főiskola tanterve	32
IV. A tanszemélyzet névsora	46
V. A rajztanárvizsgáló-bizottsági tagok névsora	48
VI. A képesítő vizsgálatok eredménye	49
VII. A növendékek névsora	50
VIII. Statisztikai adatok	60
